

Załącznik do uchwały nr 10/2016 Zarządu Stowarzyszenia „ProKoPaRa” z 28.10.2016r.

Lokalna Strategia Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania „ProKoPaRa” na lata 2015-2023

Koniusza, grudzień 2015

Spis treści

1. Charakterystyka LGD	4
1.1. Nazwa LGD	4
1.2. Opis obszaru	4
1.3. Mapa obszaru objętego LSR.....	5
1.4. Proces tworzenia partnerstwa	5
1.5. Struktura LGD	7
1.6. Skład organu decyzyjnego	7
1.7. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym	8
1.8. Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD.....	9
2. Partycypacyjny charakter LSR.....	15
2.1. Dane z konsultacji społecznych.....	15
2.2. Partycypacyjne metody konsultacji	19
2.3. Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków.....	20
2.4. Charakterystyka przeprowadzonych konsultacji	20
3. Diagnoza - opis obszaru i ludności	21
3.1. Grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR	22
3.2. Charakterystyka gospodarki i przedsiębiorczości	23
3.3. Opis rynku pracy	25
3.4. Działalność sektora społecznego (w tym integracja i rozwój społ. obywatelskiego).....	27
3.5. Problemy społeczne	28
3.6. Wewnętrzna spójność obszaru LSR	29
3.7. Dziedzictwo kulturowe i zabytki	29
3.8. Rolnictwo i rynek rolny	30
4. Analiza SWOT.....	31
5. Cele i wskaźniki	36
5.1. Specyfikacja i opis celów ogólnych	36
1.2. Zgodność celów z celami PROW	37
1.3. Cele z podziałem na źródła finansowania	38
1.4. Przedsięwzięcia realizowane w ramach RLKS	39
5.5. Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych	42
6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.....	54
6.1. Charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych	54
6.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru	60
6.3. Innowacyjność	61

6.4. Realizacja projektów grantowych i operacji własnych	62
7. Plan działania	62
8. Budżet LSR	64
9. Plan komunikacji.....	65
10. Zintegrowanie	66
10.1. Zgodność i komplementarność z dokumentami planistycznymi i strategiami	66
10.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.....	68
11. Monitoring i ewaluacja	68
11.1. Definicje pojęć.....	68
11.2. Planowanie monitoringu i ewaluacji	69
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	70
13. Wykaz wykorzystanej literatury	71
14. Załączniki do LSR.....	72
Załącznik 1. Procedura aktualizacji LSR	72
Załącznik 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.....	73
Załącznik 3. Plan działania.....	74
Załącznik 4. Budżet LSR	76
Załącznik 5. Plan komunikacji	78

1. Charakterystyka LGD

1.1. Nazwa LGD

- **Lokalna Grupa Działania przyjęła nazwę:** Lokalna Grupa Działania „ProKoPaRa”,
- **Nazwa Stowarzyszenia:** Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „ProKoPaRa”.

Partnerstwo, jakim jest **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego "ProKoPaRa"** jest stowarzyszeniem specjalnym posiadającym osobowość prawną. Jest to partnerstwo trójsektorowe, składające się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Stowarzyszenie działa jako Lokalna Grupa Działania (LGD) i jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, działających niezarobkowo na rzecz obszarów wiejskich. Stowarzyszenie może używać skróconej nazwy „ProKoPaRa”.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego "ProKoPaRa" działa w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2011 r. nr 112, poz. 654), w myśl Art. 2:

1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.
2. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności.
3. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków; do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Ponadto Stowarzyszenie funkcjonuje w myśl ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r., poz. 173 j.t.). W myśl art. 15, ust.2 ww. ustawy do tworzenia i członkiem zwyczajnym lokalnej grupy działania mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw;

- 1) nadzór nad lokalnymi grupami działania sprawuje marszałek województwa;
- 2) lokalne grupy działania mogą prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji lokalnej strategii rozwoju i w zakresie określonym w ich statutach;
- 3) lokalna grupa działania, oprócz walnego zebrania członków, zarządu i organu kontroli wewnętrznej, jest obowiązana posiadać radę, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji, zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez lokalną grupę działania lokalnej strategii rozwoju.

1.2. Opis obszaru

Obszar Lokalnej Grupy Działania to teren czterech gmin: Koniusza, Pałecznicza, Proszowice i Radziemice, wchodzących w skład powiatu proszowickiego, zlokalizowanych w województwie małopolskim. Obszar objęty niniejszą Strategią obejmuje **294,39 km²** powierzchni. Powierzchnia poszczególnych gmin kształtuje się następująco:

Tabela 1. Powierzchnia gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania

Lp.	Nazwa Gminy	Powierzchnia w km ²
1.	Proszowice	100,02
2.	Koniusza	88,52
3.	Radziemice	57,97
4.	Pałecznicza	47,88
Razem		294,39

Źródło: www.stat.gov.pl

Gminy objęte obszarem działania Lokalnej Grupy Działania obejmują 32 371 mieszkańców (wg stanu na dzień 31.12.2013r.). Jedną z gmin jest gminą miejsko-wiejską (Proszowice), pozostałe to gminy wiejskie (Koniusza, Pałecznicza, Radziemice). Typ każdej z gmin oraz liczbę mieszkańców przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Struktura LGD ProKoPaRa wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

Gmina	Kod terytorialny	Typ gminy	Liczba mieszkańców
Proszowice	1214053	Miejsko-wiejska	16.372
Koniusza	1214012	Wiejska	8.887
Pałecznicza	1214042	Wiejska	3.655
Radziemice	1224062	Wiejska	3.457
Razem			32.371

Źródło: www.stat.gov.pl

Liczba zameldowanych mieszkańców gminy Proszowice na dzień 31.12.2013 r. roku wyniosła 16.372, czyli poniżej liczby 20 tys. mieszkańców, umożliwiającej społeczności miasta w gminie miejsko-wiejskiej udział w Działaniu 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Łączna liczba zameldowanych mieszkańców obszaru LGD na dzień 31.12.2013 r. wyniosła **32.371** mieszkańców, czyli jest większa od 30 tys. i mniejsza od 150 tys. mieszkańców, co oznacza, iż LGD „ProKoPaRa” może się ubiegać o dofinansowanie w ramach Działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Lokalna Strategia Rozwoju będzie realizowana na całym terytorium wszystkich gmin wchodzących w skład LGD.

1.3. Mapa obszaru objętego LSR

Obszary gmin tworzące LGD przylegają do siebie w taki sposób, że obszar LGD znajduje się w jednym obrysie.

Rysunek 1. Gminy wchodzące w skład LGD „ProKoPaRa”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl.

1.4. Proces tworzenia partnerstwa

Inicjatywa zawiązania partnerstwa wyniknęła z aktywności władz samorządowych gminy Koniusza i współpracujących z nimi środowisk samorządowych w Proszowicach, Pałeczniczy i Radziemicach.

Stopniowo w wyniku powstania Konwentu Strategicznego (40 osób, po 10 z każdej gminy) przechodziła ona na wybraną grupę mieszkańców reprezentujących różne środowiska w tym rolnicze, społeczne, biznesowe i samorządowe. W doborze tej grupy istotne znaczenie miały: zróżnicowanie geograficzne, wpływ na politykę lokalną i znaczenie społeczne. Grupa ta przekształciła się w komitet założycielski Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „ProKoPaRa”, które uczestniczyło w Pilotażowym Programie Leader+.

Podstawowym warunkiem przyszłego sukcesu LGD było wypracowanie skutecznego sposobu rozszerzenia składu partnerstwa. Przyjęto tutaj trzy podstawowe założenia:

1. Wybór partnerów nie może być przypadkowy,
2. Już w pierwszym etapie tworzenia należy włączyć wszystkie organizacje i instytucje istotne dla rozwoju obszaru działania LGD
3. Potencjał partnerów, w tym ich wiedza, doświadczenie oraz umiejętności muszą tworzyć spójną całość.

Przy poszerzaniu partnerstwa przyjęto zasady dobrowolnego aktywnego uczestnictwa oraz równości szans. Otwartość wiązała się także z deklaracją wzięcia odpowiedzialności za budowę partnerstwa i przyszłe wsparcie dla realizowanych projektów. Równość szans odwoływała się do stworzenia warunków do aktywności bez względu na płeć, przekonanie, religię. Wiązała się także ze spełnieniem warunku zrównoważonego udziału mężczyzn i kobiet we władzach LGD.

Zgodnie z zasadami pilotażowego Programu Leader+ partnerstwo tworzyły osoby fizyczne. Ich wybór do władz związany jest z udzieleniem rekomendacji przez lokalne organizacje i instytucje. Podmiotom tym zaproponowano uczestnictwo w pracach partnerstwa poprzez otrzymanie statutu członków wspierających Stowarzyszenia. Z jednej strony wynikało to z przyjętego statutu, z drugiej stanowiło element włączenia partnerów instytucjonalnych.

Budowanie partnerstwa stanowiło równoległy proces do opracowywania ZSROW. Zapoczątkowała go konferencja otwierająca i spotkania gminne. Biorący w nich udział przedstawiciele różnych środowisk poznali cele oraz formy tworzenia partnerstwa w ramach pilotażowego Programu Leader +. Mieli także możliwość skonfrontować swoje oczekiwania z założeniami projektu i wyrazić wolę wzięcia udziału w przedsięwzięciach. Istotną rolę w zapoczątkowaniu procesu odegrał wójt Koniuszy i przedstawiciele władz samorządowych z gmin Pałecznicza, Proszowice i Radziemice. Ich bezpośredni udział w lokalnych spotkaniach umożliwił dotarcie do szerokiego kręgu mieszkańców obszaru LGD. Najaktywniejsi mieszkańcy reprezentujący różne środowiska, w tym rolnicze, samorządowe, biznesowe i społeczne zostali zaproszeni do udziału w pracach Konwentu Strategicznego. Na jakość tworzonego partnerstwa istotny wpływ miały przeprowadzone szkolenia dla Konwentu Strategicznego i wybranych środowisk. Tematyka szkoleń odwoływała się do narzędzi istotnych z punktu widzenia kształtowania partnerstwa. Inicjatywa powołania stowarzyszenia, które dawało osobowość prawną partnerstwa wywodziła się właśnie z Konwentu Strategicznego. Wyłoniona grupa inicjatywna równolegle pracowała nad ZSROW i podstawami prawnymi funkcjonowania partnerstwa.

Wyłoniony model partnerstwa opierający się na tworzeniu nowego stowarzyszenia był zgodny z wytycznymi Programu Leader. Jednocześnie pozwalał on na włączenie, oprócz osób fizycznych, także lokalnych instytucji i organizacji. Ochotnicza Straż Pożarna w Biórkowie Małym i Zielenicach, Urzędy Gminy w Koniuszy, Pałeczniczy, Radziemicach, Urząd Gminy i Miasta w Proszowicach, Zespół Placówek Caritas w Proszowicach, Lokalne Centrum Biznesu, Związek Producentów Trzody Chlewnej w Pałeczniczy, Koło Gospodyń Wiejskich w Przemęczankach, Związek Emerytów i Rencistów, Klub Sportowy STRUMYK w Jakubowicach nie tylko wsparły merytorycznie i organizacyjnie tworzone stowarzyszenie, ale i zarekomendowały po przeprowadzeniu konsultacji środowiskowych, lokalnych liderów do władz Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „ProKoPaRa”. Ze względu na ich zaangażowanie członkowie partnerstwa zaproponowali im pełnienie funkcji członków wspierających. Przyjęty kalendarz zakładał także włączenie do tworzenia Lokalnej Grupy Działania i konsultowania wypracowanej Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich młodzieży. Wybrana grupa młodych mieszkańców gmin

obszaru LGD utworzyła Młodzieżowa Lokalną Grupę Działania. Wypracowana przez nich podczas warsztatów wizja rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego stanowiła ważny materiał pomocniczy przy konstruowaniu ZSROW. Przedstawiciel MLGD został wybrany także do władz stowarzyszenia. Przyjęte przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „ProKoPaRa” cele korespondowały z celami zapisanymi w strategii.

Bazując na wypracowanych założeniach funkcjonowania Stowarzyszenia oraz na podstawie doświadczeń wynikających z realizacji dotychczasowych operacji LGD przystąpiła do programowania Lokalnej Strategii Rozwoju z kolejnymi operacjami na rzecz rozwoju obszaru objętego LGD.

1.5. Struktura LGD

Lokalna Grupa Działania w swojej strukturze posiada członków z 4 sektorów, tj. sektora publicznego, społecznego, gospodarczego oraz osoby fizyczne. Sektor publiczny stanowi poniżej 30% członków LGD (z 65 członków zaledwie 4 podmioty są z sektora publicznego – 6,15%). W ramach wskazanych sektorów w strukturze LGD wyodrębniono następujące osoby fizyczne i prawne:

W Gminie Radziemice

Sektor publiczny: Gmina Radziemice

Sektor gospodarczy: Wojciech Janczyk (firma CONSUS)

Sektor społeczny: Stowarzyszenie Orkiestra Dęta „Sygnał” w Zielenicach

Osoby fizyczne: Janusz Knop, Barbara Łakoma, Danuta Molong, Danuta Szopa, Bożena Szopińska, Leszek Wawrzeń, Karolina Tasak, Paweł Nowak, Leszek Olesiński, Piotr Łakomy

W Gminie Pałecznicza:

Sektor publiczny: Gmina Pałecznicza

Sektor gospodarczy: Transport osobowy "MINI BUS" Andrzej Domagała, Grzegorz Wądek (rolnik)

Sektor społeczny: Ochotnicza Straż Pożarna w Pałecznicy

Osoby fizyczne: Marzena Baran, Czesław Blaut, Łukasz Gawęł, Elżbieta Grela, Mieczysław Kielar, Wiesława Kielar, Joanna Hałat – Majka

W Gminie Proszowice:

Sektor publiczny: Gmina Proszowice

Sektor gospodarczy: Zbigniew Musiał (Firma Handlowa KAW), Jolanta Świdzińska (rolnik)

Sektor społeczny: Polski Związek Emerytów i Rencistów, Oddział Regionalny Proszowice

Osoby fizyczne: Halina Barwińska, Danuta Bucka, Henryka Bucka, Zbigniew Bucki, Grzegorz Czajka, Paweł Jaraczewski, Zofia Kubacka, Kazimiera Kulisa, Małgorzata Kwiatkowska, Ewa Oleksy-Baranowska, Andrzej Olender, Szczepan Patoła, Jerzy Pławecki, Grażyna Połetek, Ewa Sawicka, Michał Sawicki, Teresa Stanek, Jadwiga Wadowska, Marta Zastawnik

W Gminie Koniusza:

Sektor publiczny: Gmina Koniusza

Sektor gospodarczy: Wanda Jagła (Firma Handlowo-Uslugowa „GEO-KOM”)

Sektor społeczny: Ochotnicza Straż Pożarna Biórków Mały, Polski Związek Emerytów i Rencistów - Koło Koniusza

Osoby Fizyczne: Danuta Adamska, Jan Adamski, Maria Kawalec, Matylda Klęk, Andrzej Kuraś, Barbara Kwater, Helena Latosińska, Józef Łakomy, Andrzej Papaj, Ireneusz Pater, Mieczysław Szopa, Jacek Tomasik, Hubert Wawrzeń, Przemysław Ciszewski

1.6. Skład organu decyzyjnego

Organem decyzyjnym Stowarzyszenia jest Rada Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „ProKoPaRa”, która działa według zasad określonych w Regulaminie Rady. Regulamin określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady.

Rada składa się z 15 osób, w tym Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, Sekretarza oraz 12 Członków Rady. Każda z gmin reprezentowana jest w Radzie przez 3-4 członków – w tym przedstawiciela sektora publicznego, społecznego, gospodarczego oraz mieszkańców. Sektor publiczny w Radzie jest reprezentowany przez 4 osoby (poniżej 30% składu Rady), sektor społeczny przez 4 osoby, sektor gospodarczy przez 5 osób, mieszkańcy przez 2 osoby. Taki udział podmiotów w Radzie zapewnia spełnienie postanowień Regulaminu, mówiących, iż „co najmniej połowę członków Rady stanowią partnerzy gospodarczy i społeczni oraz inne podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu ochrony środowiska naturalnego oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie równości mężczyzn i kobiet”. Wśród członków Rady znajduje się 6 kobiet, 1 osoba do 35 roku życia, 3 przedsiębiorców i 2 rolników.

Członkowie Rady są wybierani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego. Powołanie Rady rozpoczyna się powołaniem Przewodniczącego Rady, a następnie pozostałych członków. Nowo powołana Rada na pierwszym posiedzeniu wybiera spośród swoich członków jednego Wiceprzewodniczącego i Sekretarza. Członkiem Rady nie może być pracownik Biura LGD, członek Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej. Członkowie Rady zgłaszani są przez gminy, organizacje pozarządowe, zrzeszenia zawodowe w sposób zapewniający reprezentacje gmin i poszczególnych sektorów – publicznego, społecznego, gospodarczego.

Zadaniem Rady jest omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonych przez Lokalną Grupę Działania oraz podjęcie decyzji o wyborze operacji do finansowania.

Do składu Rady należą:

1. Przewodniczący - Wiesław Rudek – sektor publiczny,
2. Wiceprzewodniczący - Marcin Gawel – sektor publiczny,
3. Sekretarz - Wanda Jagła – sektor gospodarczy,
4. Członek – Grzegorz Cichy – sektor publiczny,
5. Członek - Marek Słowiński – sektor publiczny
6. Członek - Zbigniew Musiał – sektor gospodarczy,
7. Członek - Wojciech Janczyk – sektor gospodarczy,
8. Członek - Grzegorz Wądek – sektor gospodarczy,
9. Członek - Jolanta Świdzińska – sektor gospodarczy,
10. Członek - Danuta Molong – mieszkańcy,
11. Członek - Andrzej Nogiec – sektor społeczny,
12. Członek – Piotr Łakomy – sektor społeczny,
13. Członek - Stanisława Kowal – sektor społeczny,
14. Członek - Halina Nowak – sektor społeczny,
15. Członek - Elżbieta Grela – mieszkańcy.

1.7. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym

Proces decyzyjny Rady Stowarzyszenia określony jest ramami **Regulaminu Rady Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego „ProKoPaRa”**, który został uchwalony dnia 12.01.2009 r. Zadaniem jego jest określenie wewnętrznej organizacji i trybu pracy Rady, która jest organem decyzyjnym Stowarzyszenia.

Zwoływanie posiedzeń: Zgodnie z treścią Regulaminu, posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z naborów organizowanych przez LGD. Posiedzenie może być zwoływane przez Przewodniczącego Rady lub na pisemny wniosek przynajmniej 4 członków Rady. Członkowie Rady są zawiadamiani w sposób pisemny lub inny skuteczny sposób o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady najpóźniej 7 dni przed terminem posiedzenia. W okresie 7 dni przed terminem posiedzenia Rady jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia w Biurze LGD. Wraz z zawiadomieniem Członkowie Rady mogą otrzymać materiały i dokumenty związane z porządkiem posiedzenia w formie papierowej, elektronicznej lub w inny skuteczny sposób. Dokumenty związane z oceną

operacji, w szczególności wnioski o przyznanie wsparcia, udostępniane są w formie papierowej, albo – jeżeli Przewodniczący Rady tak postanowi – za pośrednictwem POP lub w formie zabezpieczonej drogą poczty elektronicznej. Posiedzenia Rady są jawne i może w nich uczestniczyć Prezes Zarządu lub oraz inni członkowie Zarządu – bez prawa do głosowania.

Wyłączenie z oceny: Wyłączenie z oceny i wyboru operacji oraz zobowiązanie się do zachowania poufności następuje poprzez wypełnienie i złożenie przez członka Rady *Deklaracji bezstronności i poufności*, której wzór stanowi Załącznik do Regulaminu – w trybie określonym w procedurach wyboru.

Zasady podejmowania decyzji:

Decyzje Rady, w szczególności decyzje w sprawie wyboru projektu do finansowania, podejmowane są w formie uchwały, zwykłą większością głosów (większość oddanych głosów „za” niż „przeciw”, głosy „wstrzymujące się” nie są brane pod uwagę) poprzez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Rady. Każdy członek Rady dysponuje jednym głosem. W przypadkach określonych w procedurach wyboru, Rada podejmuje decyzje poprzez wypełnienie kart oceny operacji. Tryb głosowania w sprawach związanych z oceną i wyborem operacji określają procedury wyboru. Przed zarządzeniem głosowania w danej sprawie Przewodniczący Rady może wyjaśnić sposób głosowania oraz zasady obliczania wyników głosowania. Przed przystąpieniem do głosowania nad uchwałą Przewodniczący Rady odczytuje treść projektu uchwały. Na poziomie podejmowania decyzji w Radzie zostanie zagwarantowane przedstawicielstwo każdego z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego.

Dokumentacja z posiedzeń Rady

- 1) W trakcie posiedzenia Rady sporządzane są protokoły.
- 2) Protokoły dokumentują przebieg posiedzenia Rady, całego procesu oceny i wyboru operacji, rozpatrywania odwołań lub wyboru Wykonawców operacji własnej.

Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w terminie 3 dni od zakończenia oceny i wyboru operacji lub zakończenia procedury odwoławczej. Protokół udostępniany jest członkom Rady za pośrednictwem POP lub/i wykładany jest do wglądu w Biurze LGD. W ciągu 2 dni członkowie Rady mają prawo wniesienia ewentualnych poprawek w jego treści. Po rozpatrzeniu poprawek i wprowadzeniu ewentualnych korekt w protokole, Sekretarz Rady podpisuje protokół i składa go w Biurze LGD. Biuro LGD dokonuje anonimizacji danych osobowych w protokole i najpóźniej w ciągu 2 dni roboczych od dnia przekazania protokołu przez Sekretarza Rady publikuje protokół na stronie internetowej LGD.

1.8. Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego ProKoPaRa funkcjonuje w oparciu o następujące dokumenty wewnętrzne regulujące jej działanie:

- Statut Stowarzyszenia ProKoPaRa,
- Regulamin Rady Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego ProKoPaRa,
- Regulamin Biura Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego ProKoPaRa,
- Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Statut Stowarzyszenia ProKoPaRa został uchwalony na zebraniu założycielskim Stowarzyszenia w dniu 20 lutego 2006 roku. Do statutu zostały wprowadzone zmiany wynikające z:

- uchwały Walnego Zebrania Członków z dnia 06 kwietnia 2006 r.,
- uchwały Walnego Zebrania Członków z dnia 12 czerwca 2008 r.,
- uchwały Walnego Zebrania Członków z dnia 25 września 2008 r.,
- uchwały Walnego Zebrania Członków z dnia 12 grudnia 2008 r.
- uchwały Walnego Zebrania Członków dnia 20 listopada 2015 r. (tekst jednolity)

Statut Stowarzyszenia ProKoPaRa określa m.in.:

- rodzaj partnerstwa,
- siedzibę,
- podmiot sprawujący nadzór nad Stowarzyszeniem (Marszałek Województwa Małopolskiego),
- teren działania,
- czas trwania Stowarzyszenia,
- cele i środki działania,
- członków Stowarzyszenia oraz ich prawa i obowiązki,
- władze Stowarzyszenia i tryb ich wyboru,
- majątek i sposób rozwiązania Stowarzyszenia.

Zgodnie ze Statutem, władzami Stowarzyszenia są:

- Walne Zebranie Członków,
- Zarząd,
- Komisja Rewizyjna,
- Rada.

Kadencja Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady trwa nie dłużej niż 4 lata.

Podejmowanie uchwał: Z zastrzeżeniem §17. Ust. 4 (dot. wyboru i odwołania członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady) oraz §21 ust. 2 Statutu (dot. podjęcia uchwały w sprawie uchwalenia i zmiany Statutu oraz rozwiązania Stowarzyszenia), uchwały władz Stowarzyszenia zapadają zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym. Ponadto, z zastrzeżeniem §21. Ust. 1 (dot. podejmowania Uchwał przez Walne Zebranie) do podejmowania uchwał władz stowarzyszenia wymagana jest obecność co najmniej połowy uprawnionych do głosowania członków stowarzyszenia.

Stowarzyszenie może zostać rozwiązane na podstawie uchwały Walnego Zebrania Członków lub w innych przypadkach przewidzianych przepisami prawa.

Uchwalanie LSR: Zgodnie ze Statutem, organem, który jest odpowiedzialny za opracowanie projektu i zmian LSR jest Zarząd Stowarzyszenia. Natomiast organem uprawnionym do uchwalenia LSR oraz kierunków i programu działania Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków. Do zadań Rady należy z kolei wybór projektów, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez lokalną grupę działania LSR w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Bezstronność: Uregulowania dotyczące zachowania bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji, czyli Rady, dotyczą głównie tego, że członek Rady nie może być równocześnie członkiem Zarządu lub Komisji Rewizyjnej.

Członkostwo: Stwierdzenie nabycia lub utraty członkostwa w Stowarzyszeniu następuje na podstawie uchwały Zarządu Stowarzyszenia. Natomiast w przypadku organów LGD, wybór i odwołanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i Rady odbywa się w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania członków stowarzyszenia. Członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej są wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie Członków w sposób zapewniający reprezentację przedstawicieli gmin: Koniusza, Pałecznicza, Proszowice, Radziemice. Rada jest wybierana przez Walne Zebranie spośród jego członków. Co najmniej połowę członków Rady stanowią partnerzy gospodarczy i społeczni oraz inne podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z ochrony środowiska naturalnego oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie równości szans kobiet i mężczyzn. Natomiast Walne Zebranie Członków zwołuje Zarząd co najmniej raz na rok z własnej inicjatywy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub co najmniej 1/3 członków Stowarzyszenia. Do czasu wyboru składu pierwszych władz Stowarzyszenia Walne Zebranie Członków zwołuje Komitet Założycielski. W Walnym Zebraniu Członków mogą uczestniczyć zaproszeni przez Zarząd goście.

Zasady funkcjonowania Zarządu regulowane są przez Statut Stowarzyszenia. W związku z tym, można określić kompetencje Zarządu, do których należy:

- reprezentowanie Stowarzyszenia i działanie w jego imieniu,
- uchwalanie planu finansowego i zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia,
- ustalanie szczegółowego planu działania Stowarzyszenia,
- nawiązywanie kontaktów i współpracy z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, uczelniami oraz jednostkami badawczo – rozwojowymi krajowymi i zagranicznymi,
- powoływanie i rozwiązywanie komisji problemowych, zespołów badawczych i innych form organizacyjnych przydatnych dla działalności Stowarzyszenia,
- składanie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia Walnemu Zebraniu Członków,
- podejmowanie uchwały w przypadkach przewidzianych niniejszym Statutem,
- przyjmowanie nowych członków stowarzyszenia,
- powoływanie i odwoływanie kierownika Biura stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura,
- opracowanie projektu i zmian LSR.

Zgodnie ze statutem, Zarząd składa się z od 4 do 7 osób, w tym Prezesa, Wiceprezesa, Skarbnika, Sekretarza i trzech innych członków Zarządu wybieranych przez Walne Zebranie Członków, w sposób zapewniający reprezentację przedstawicieli gmin: Koniusza, Pałecznicza, Proszowice, Radziemice. Członkiem Zarządu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie. Do reprezentowania Stowarzyszenia lub do zaciągania zobowiązań majątkowych jest upoważniony Prezes lub Wiceprezes Zarządu jednoosobowo bądź dwóch innych członków Zarządu działających łącznie.

Regulamin Biura Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Płaskowyżu Proszowickiego ProKoPaRa, został uchwalony 21.12.2015 r. Regulamin określa m.in. zasady funkcjonowania Biura, strukturę organizacyjną, ramowy zakres działania, kompetencje Dyrektora Biura, pracowników obsługi oraz inne postanowienia związane z funkcjonowaniem Biura Stowarzyszenia.

Zgodnie z Regulaminem, pracą Biura kieruje Prezes Zarządu osobiście lub za pośrednictwem powołanego przez Zarząd Dyrektora Biura. Struktura organizacyjna Biura kształtuje się następująco:

- Dyrektor Biura,
- Specjalista ds. koordynowania projektów,
- Specjalista ds. promocji i aktywizacji społecznej.

W Regulaminie Biura zostały określone następujące zasady i wytyczne dotyczące wiedzy i doświadczenia osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR oraz standardy wiedzy i kompetencji określone dla LGD:

- Opisy określają szczegółowo podział zadań pracowników biura,
- Wymagania są adekwatne do przewidzianych obowiązków,
- Wyznaczono zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy i przewidziano metody ich pomiaru
- Określenie planu szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura
- Na stanowiskach pracy związanych z doradztwem określono sposób pomiaru jakości udzielanego doradztwa oraz szczegółowo opisano metodę oceny efektywności świadczonego doradztwa.

Tabela 3. Zadania LGD w zakresie animacji lokalnej i współpracy wraz z metodami ich pomiaru

Lp.	Rodzaj zadania	Zakres wsparcia	Forma	Metoda pomiaru	Poziom wskaźnika
1	Aktywizacja i rozwój społeczności lokalnej	Animacja	Organizacja imprez aktywizujących	<p>Pomiar zostanie przeprowadzony po realizacji każdej imprezy na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokołu zrealizowanej imprezy aktywizującej, - ankiet wypełnionych przez uczestników imprezy aktywizującej, - zdjęć z przeprowadzonych imprez. 	<p>Planowana liczba imprez aktywizujących lokalną społeczność – co najmniej 1 na rok, skumulowane 8 imprez w latach 2016-2023.</p> <p>Planowana liczba uczestników każdej imprezy – co najmniej 50 osób – skumulowane 400 osób w latach 2016-2023.</p> <p>Planowana liczba uzyskanych wyników badań ankietowych - co najmniej 10 na rok/10 na każdą imprezę – skumulowane 80 ankiet w okresie 2016-2023.</p>
2	Promocja	Animacja	Ulotki, materiały informacyjne, strona www, imprezy promocyjne	<p>Pomiar będzie przeprowadzany dwa razy w roku i będzie obejmował:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomiar rozdysponowanych ulotek, - pomiar rozdysponowanych materiałów promocyjnych, - zawartość zmian na stronie www, - ilość imprez promocyjnych. 	<p>Planowana ilość ulotek – co najmniej 100/rok, skumulowane 800 w okresie 2016-2023.</p> <p>Planowana ilość materiałów informacyjnych – co najmniej 20 sztuk /rok, skumulowana wartość 160 sztuk w latach 2016-2023.</p> <p>Planowana liczba aktualizacji informacji na stronie www Stowarzyszenia „ProKoPaRa” – co najmniej 4 aktualizacje/rok, skumulowane 32 aktualizacje w latach 2016-2023.</p> <p>Planowana liczba imprez promocyjnych – co najmniej 1 na 2 lata – skumulowane 4 imprezy w latach 2016-2023.</p>
3	Doradztwo	Animacja	Konsultacje indywidualne	<p>Pomiar będzie przeprowadzany ilościowo i jakościowo. Ilościowo poprzez kartę usług doradczych, jakościowo poprzez ankietę oraz krzyżowo poprzez analizę wniosków złożonych konsultowanych w biurze projektu.</p> <p>Ankieta wskaże poziom zadowolenia petenta.</p>	<p>Planowana liczba osób objętych wsparciem doradczym związanym ze składaniem wniosków aplikacyjnych – co najmniej 10/rok, skumulowane 80 w latach 2016-2023.</p> <p>Planowany udział zadowolonych petentów wśród wszystkich korzystających z usług Biura LGD – 80% w całym okresie realizacji.</p> <p>Planowany wskaźnik jakościowy (ocena efektywności</p>

				<p>Analiza złożonych wniosków wskaże:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaki odsetek konsultowanych wniosków uzyskał dofinansowanie w stosunku do odsetka wniosków niekonsultowanych, - jaka była liczba braków formalnych wniosków konsultowanych w stosunku do innych wniosków złożonych w konkursach. 	<p>świadczanego doradztwa):</p> <p>Planowane jest aby odsetek wniosków, które uzyskały dofinansowanie, objętych konsultacjami był wyższy o co najmniej 5% od odsetka wniosków nieobjętych konsultacjami, które uzyskały dofinansowanie.</p> <p>Planowane jest aby liczba braków formalnych we wnioskach konsultowanych była niższa od liczby braków formalnych we wnioskach niekonsultowanych o co najmniej 20%.</p>
4	Informowanie środowiska lokalnego	Animacja	Spotkania informacyjne, szkolenia	<p>Pomiar zostanie przeprowadzony na podstawie list obecności ze spotkań informacyjnych, szkoleń, ankiet.</p>	<p>Planowane jest aby odbyło się co najmniej 1 spotkanie informacyjne/rok, skumulowane 8 spotkań w okresie 2016-2023.</p> <p>Planowane jest co najmniej 1 szkolenie/rok, skumulowane 8 spotkań w okresie 2016-2023.</p> <p>Planowana liczba ankiet co najmniej 10/rok, skumulowane 80 w okresie 2016-2023.</p> <p>Planowane wyniki ankiety – co najmniej 80 % zadowolonych petentów.</p>
5	Konsultacje społeczne	Animacja	Formularz zgłaszania uwag	<p>Pomiar zostanie dokonany na podstawie formularzy zgłaszania uwag.</p>	<p>Planowane jest aby wpłynęła co najmniej 1 formularz uwag podczas konsultacji społecznych/co najmniej 5 formularzy uwag w okresie 2016-2023.</p>
6	Motywowanie do integracji i współpracy międzysektorowej poprzez inicjowanie wspólnej realizacji	Współpraca	Organizacja imprez i festynów	<p>Rejestr zrealizowanych projektów</p>	<p>Planowane jest organizowanie 2 spotkań/rok, skumulowane 16 spotkań w okresie 2016-202,</p>

	projektów (KGW, OSP, stowarzyszenia działające na terenie LGD, Gminy)				
--	--	--	--	--	--

Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Koniusza, Palecznica, Proszowice, Radziemice, została opracowana w ramach realizacji projektu „Rolnictwo jutra – wykorzystanie potencjału obszarów wiejskich Płaskowyżu Proszowickiego” w 2006 roku. Opracowana Zintegrowana Strategia określa:

- Charakterystykę Lokalnej Grupy Działania,
- Diagnozę obszaru objętego Zintegrowaną Strategią,
- Charakterystykę obszaru Lokalnej Grupy Działania,
- Analizę SWOT obszaru objętego Zintegrowaną Strategią,
- Cele i budżet.

W Zintegrowanej Strategii zostały zawarte również informacje dotyczące sposobu poszerzania składu LGD o kolejnych partnerów. Zgodnie z treścią Zintegrowanej Strategii, o kształcie partnerstwa i przyjętych metodach poszerzania jego składu decydowała specyfika pilotażowego programu Leader +.

2. Partycypacyjny charakter LSR

W celu zapewnienia partycypacji społecznej w tworzeniu LSR Lokalna Grupa Działania opracowała *Plan włączenia społeczności lokalnej w tworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania ProKoPaRa*, który zakłada przeprowadzenie procesu włączenia społeczności lokalnej w tworzenie strategii w formie jednorazowych i powtarzalnych działań przewidzianych na cały okres realizacji strategii od momentu jej tworzenia do momentu zakończenia okresu na jaki została zaplanowana. Przykładowe obszary tematyczne, jakie zostały zaproponowane mieszkańcom w całym zakresie konsultacji ankiet i warsztatów to:

- zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości,
- wsparcie istniejących przedsiębiorstw,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- podnoszenie kompetencji osób z obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju,
- wsparcie w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych, a także innowacji,
- organizacja wydarzeń turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych,
- rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
- rozwój infrastruktury drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego,
- rozwój i promocja produktów lokalnych,
- zachowanie dziedzictwa lokalnego.

2.1. Dane z konsultacji społecznych

W wyniku przeprowadzonych we wszystkich gminach LGD badań ankietowych i konsultacji społecznych zidentyfikowano pozytywne i negatywne cechy obszaru.

1) Gmina Palecznica:

Jako priorytetowe inwestycje do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach wskazano głównie (od największej do najmniejszej liczby głosów):

1. Budowę infrastruktury przy drogach (parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki, wiaty przystankowe),
2. Modernizację sieci dróg gminnych,
3. Rozwój rynków zbytu,
4. Rozwój sieci internetowej (w tym Internet Szerokopasmowy),
5. Rozwój sieci gazowej,
6. Promocję i korzystanie z odnawialnych źródeł energii,
7. Zwiększenie estetyki miejscowości (np. zakładanie nowych terenów zielonych),

8. Współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych,
9. Rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
10. Budowę i modernizację budynków użyteczności publicznej,
11. Budowę ciągów pieszo-rowerowych.

Jako najbardziej potrzebne inwestycje, które dotychczas zostały zrealizowane wymieniono:

- Rozbudowę wodociągów,
- Utworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Budowę szkoły,
- Modernizację centrum gminy oraz świetlic OSP.

Mieszkańcy Gminy określili, że często lub bardzo często uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy. Jednocześnie wskazują, że w gminie organizowana jest niedostateczna liczba imprez integracyjnych i festynów.

Jeżeli chodzi o połączenia komunikacyjne, większość mieszkańców gminy wskazała, że są one niewystarczające, szczególnie połączenie komunikacyjne z powiatem miechowskim. Zastrzeżenie budzi również jakość niektórych dróg gminnych położonych na granicy wsi lub gminy.

Większość mieszkańców, zgodnie stwierdziła, że wizytówką gminy powinno być rolnictwo i możliwości inwestycyjne.

Jako największe atuty gminy wymieniono (kolejność od największej liczby głosów):

1. Zwodociągowanie,
2. Czyste środowisko,
3. Utwardzone drogi w gminie,
4. Oczyszczalnię ścieków, rozbudowaną kanalizację,
5. Place zabaw dla dzieci,
6. Rolnictwo.

Natomiast, jako słabe strony wymieniono (według największej liczby głosów):

1. Rozdrobnienie gospodarstw,
2. Małą aktywność mieszkańców,
3. Słabo rozwiniętą bazę agroturystyczną,
4. Część nieutwardzonych dróg lokalnych,
5. Brak oferty zagospodarowania czasu wolnego,
6. Bezrobocie,
7. Brak promocji gospodarczej,
8. Brak gruntów gminnych pod inwestycje i budownictwo mieszkaniowe,
9. Niedostateczne oznakowanie dróg i ulic,
10. Brak bazy turystycznej i punktów informacji turystycznej.

2) Gmina Koniusza

Jako priorytetowe inwestycje do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach wskazano głównie (od największej do najmniejszej liczby głosów):

1. Rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
2. Modernizację sieci dróg gminnych,
3. Budowę infrastruktury przy drogach (parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki, wiaty przystankowe),
4. Rozwój rynków zbytu,
5. Rozwój sieci internetowej (w tym Internet Szerokopasmowy),
6. Remonty w szkołach, rozbudowę zalecza kuchennego w szkołach (stołówki),
7. Promocję i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii,
8. Uporządkowanie przestrzeni, plany zagospodarowania przestrzennego.

Jako najbardziej potrzebne inwestycje, które zostały dotychczas zrealizowane wymieniono:

- Budowę i modernizację dróg,
- Budowę kanalizacji,
- Budowę chodników.

Mieszkańcy Gminy określili, że często lub bardzo często uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy. Jednocześnie wskazują, że w gminie organizowana jest niedostateczna liczba pikników rodzinnych i festynów.

Jeżeli chodzi o połączenia komunikacyjne, większość mieszkańców gminy wskazała, że są one wystarczające. Jednakże sygnalizują problemy wynikające z braku połączeń komunikacyjnych w niektórych obszarach oraz złej jakości niektórych dróg.

Większość mieszkańców, zgodnie stwierdziła, że wizytówką gminy powinno być rolnictwo i możliwości inwestycyjne.

Jako największe atuty gminy wymieniono (kolejność od największej liczby głosów):

1. Utwardzone drogi w gminie,
2. Place zabaw dla dzieci,
3. Położenie,
4. Zwodociągowanie,
5. Inwestycje w infrastrukturę oświatową,
6. Oczyszczalnię ścieków, rozbudowywaną kanalizację,
7. Gazyfikację,
8. Rolnictwo.

Natomiast, jako słabe strony wymieniono (według największej liczby głosów):

1. Brak kanalizacji w części sołectw,
2. Rozdrobnienie gospodarstw,
3. Bezrobocie,
4. Małą aktywność mieszkańców,
5. Część nieutwardzonych dróg lokalnych,
6. Niedostateczne oznakowanie ulic i dróg,
7. Brak oferty zagospodarowania czasu wolnego.

3) Radziemice

Jako priorytetowe inwestycje do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach wskazano głównie (od największej do najmniejszej liczby głosów):

1. Modernizację sieci dróg,
2. Promocję i wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii,
3. Remonty w szkołach, rozbudowę zaplecza kuchennego,

Jako najbardziej potrzebne inwestycje, które zostały dotychczas zrealizowane wymieniono:

- Budowę obiektów rekreacyjno-sportowych (place zabaw, boiska),
- Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Mieszkańcy Gminy określili, że często lub bardzo często uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy. Jednocześnie wskazują, że w gminie organizowana jest niedostateczna liczba imprez integracyjnych oraz sportowych.

Jeżeli chodzi o połączenia komunikacyjne, większość mieszkańców gminy wskazała, że są one wystarczające. Jednakże sygnalizują problemy wynikające z brakiem połączeń komunikacyjnych w niektórych obszarach.

Większość mieszkańców, zgodnie stwierdziła, że wizytówką gminy powinno być rolnictwo i możliwości inwestycyjne.

Jako największe atuty gminy wymieniono (kolejność od największej liczby głosów):

1. Czyste środowisko,
2. Rolnictwo,
3. Działalność stowarzyszeń społecznych i klubów sportowych.

Natomiast, jako słabe strony wymieniono (według największej liczby głosów):

1. Część nieutwardzonych dróg lokalnych,
2. Małą aktywną mieszkańców,
3. Rozdrobnienie gospodarstw,
4. Brak kanalizacji w części sołectw,
5. Bezrobocie,
6. Słabo rozwiniętą bazę agroturystyczną.

4) Proszowice

Jako priorytetowe inwestycje do wykonania na terenie gminy w najbliższych latach wskazano głównie (od największej do najmniejszej liczby głosów):

1. Rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
2. Zwiększenie nakładów na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki (rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej),
3. Rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej,
4. Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
5. Rozbudowę sieci gazociągowej,
6. Budowę ciągów pieszo-rowerowych,
7. Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocję gminy.

Jako najbardziej potrzebne inwestycje, które zostały dotychczas zrealizowane wymieniono:

- rozwój sieci szerokopasmowej.

Mieszkańcy Gminy określili, że często lub bardzo często uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy. Jednocześnie wskazują, że w gminie organizowana jest niedostateczna liczba imprez integracyjnych oraz tanecznych.

Jeżeli chodzi o połączenia komunikacyjne, większość mieszkańców gminy wskazała, że są one wystarczające.

Większość mieszkańców, zgodnie stwierdziła, że wizytówką gminy powinno być rolnictwo i możliwości inwestycyjne.

Jako największe atuty gminy wymieniono (kolejność od największej liczby głosów):

1. Położenie,
2. Rolnictwo,
3. Imprezy promujące gminę, kultywowanie tradycji ludowej,
4. Oczyszczalnię ścieków, rozbudowaną kanalizację,
5. Inwestycje w infrastrukturę oświatową,
6. Bogate walory krajoznawcze,
7. Działalność stowarzyszeń społecznych i klubów sportowych.

Natomiast, jako słabe strony wymieniono (według największej liczby głosów):

1. Brak kanalizacji w części sołectw,
2. Brak oferty zagospodarowania czasu wolnego,
3. Bezrobocie,
4. Rozdrobnienie gospodarstw,

5. Część nieutwardzonych dróg lokalnych,
6. Małą aktywność mieszkańców,
7. Słabo rozwiniętą bazę agroturystyczną.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można wyraźnie wskazać cele ogólne i szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju.

2.2. Partycypacyjne metody konsultacji

Partycypacja społeczna w ramach tworzenia i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest przeprowadzana w następujących etapach:

Tabela 4. Etapy i metody partycypacji

Etap	Nazwa etapu	Metody partycypacji	Charakter udziału w partycypacji
1.	Definiowanie potrzeb i problemów	Ankieta anonimowa	W wyniku przeprowadzonych ankiet anonimowych wśród społeczności lokalnej wstępnie określono potrzeby i problemy społeczności lokalnej. W ankietach badano m.in. poglądy na temat zrealizowanych dotychczas działań na terenie ProKoPaRy i ich przydatności, poglądy na temat kierunków działań jakie powinny zostać uwzględnione w nowej strategii.
2.	Określanie celów i ustalanie ich hierarchii	Ankieta anonimowa i spotkania w Gminach	Na podstawie przeprowadzonych ankiet oraz w wyniku spotkań w zakresie konsultacji społecznych opracowano zespół celów ogólnych i szczegółowych realizacji LSR na lata 2015-2023. Ankiety dostarczyły informacji o potrzebach poszczególnych sektorów i grup, natomiast spotkania pozwoliły na usystematyzowanie tych informacji i zdefiniowanie celów ogólnych i szczegółowych oraz określenie stopnia ich istotności z punktu widzenia społeczności.
3.	Poszukiwanie rozwiązań	Ankieta anonimowa i spotkania w Gminach	Określone stanowiska społeczności pozwoliły na wytypowanie rozwiązań służących realizacji strategii. Zaproponowane rozwiązania zostały przedstawione uczestnikom konsultacji społecznych i na tej podstawie określono rozwiązania najbardziej adekwatne do potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych.
4.	Formułowanie wskaźników realizacji LSR	Spotkania w Gminach	Podczas spotkań w zakresie konsultacji społecznych opracowano listę możliwych do realizacji wskaźników osiągnięcia celów.
5.	Identyfikacja grup docelowych strategii	Ankieta anonimowa i spotkania w Gminach	Na podstawie przeprowadzonych ankiet uzyskano obraz interesariuszy strategii, co potwierdzone zostało podczas konsultacji społecznych.

Planuje się realizację partycypacji społecznej w 4 formach:

- A. Konsultacje społeczne projektu strategii. Konsultacje zostaną przeprowadzone poprzez udostępnienie projektu strategii w formie elektronicznej wraz z formularzem zgłaszania uwag na stronie internetowej LGD oraz umieszczenie linków na stronach wszystkich gmin wchodzących w skład Grupy.
- B. Ankiety, które zostaną udostępnione na stronie internetowej LGD wraz z umieszczeniem linków na stronach internetowych gmin wchodzących w skład LGD, w tym:
  1. ankieta ex ante,

2. ankieta ewaluacyjna przeprowadzona w trakcie realizacji strategii po 3 latach od rozpoczęcia jej wdrażania,
  3. ankieta ex post podsumowująca realizację strategii w odczuciu społecznym.
- C. Poczta pantoflowa - przekazywanie informacji przez osoby poinformowane i zainteresowane osobom, które z przyczyn zawodowych, osobistych, zdrowotnych i innych nie uczestniczą w życiu społecznym i nie posiadają lub nie korzystają z łącza internetowego. Także opracowywanie nieformalnych wniosków przez osoby zainteresowane realizacją strategii dla obszaru oddziaływania LGD ProKoPaRa.
- D. Udział w festynach i uroczystościach na terenie oddziaływania LGD ProKoPaRa. Jest to forma wstępna przeprowadzenia analizy potrzeb i wskazanych przez społeczność lokalne problemów. Wnioski z przeprowadzonych w ten sposób konsultacji indywidualnych, rozmów i spotkań zostaną wykorzystane podczas przygotowywania wstępnej wersji Lokalnej Strategii Rozwoju. Wnioski zostaną zapisane w protokole z udziału.

2.3. Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków

Pojawiające się w czasie konsultacji społecznych oraz zawarte w ankietach wnioski dotyczące proponowanych i oczekiwanych kierunków wsparcia w ramach LSR dla LGD ProKoPaRa przedstawiały się następująco:

1. Wsparcie powinno dotyczyć budowy i modernizacji sieci drogowej oraz jej infrastruktury uzupełniającej. W wyniku konsultacji stwierdzono, iż wartość wsparcia w ramach LSR jest zbyt niska, aby wystarczyła na realizację zadań z zakresu budowy i modernizacji dróg. Jednocześnie stwierdzono, iż należy przyjąć do planu strategicznego wydatki z zakresu budowy i modernizacji infrastruktury uzupełniającej sieć drogową, tj. chodników, zatok, parkingów, oznakowania itp.
2. Konieczne jest poszukiwanie i rozwój działań w zakresie rynków zbytu dla produktów lokalnych, opracowanie produktu lokalnego który mógłby ułatwić działania w zakresie zdobywania nowych rynków zbytu
3. Analiza wskazanych problemów sugeruje także potrzebę organizacji zadań umożliwiających zagospodarowanie czasu wolnego – festyny, turnieje, konkursy, imprezy sportowe.
4. Wskazano także jako jeden z poważniejszych problemów bezrobocie – określono potrzebę walki z tym zjawiskiem.
5. Określono także jako zasadne zadania z zakresu wspierania rozwoju przedsiębiorczości na terenie LGD.

Na podstawie wyników analizy wniosków zostały opracowane szczegółowe kryteria dostępu oraz szczegółowe typy operacji przewidzianych do wsparcia w ramach LSR.

Biorąc pod uwagę skład grup defaworyzowanych na terenie obszaru objętego LGD ustosunkowano się do wniosków z przeprowadzonej analizy w taki sposób, iż założono, że osoby znajdujące się w jednej lub kilku grupach defaworyzowanych będą premiiowane na etapie wyłaniania wniosków o dofinansowanie dla poszczególnych operacji.

2.4. Charakterystyka przeprowadzonych konsultacji

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Płaskowyzu Proszowickiego „ProKoPaRa” przeprowadziło cykl spotkań w poszczególnych gminach wchodzących w skład LGD w zakresie konsultacji społecznych organizowanych w ramach tworzenia nowej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2015-2023.

Na spotkaniach mających charakter warsztatowy przeprowadzona została analiza mocnych i słabych stron obszaru, szans i zagrożeń z nich wynikających, wskaźników realizacji, a także celów opracowywanej LSR. Spotkania były jednym z etapów prowadzonych konsultacji społecznych w ramach realizowanego Planu włączenia społeczności lokalnej w proces tworzenia strategii.

Spotkania odbyły się w następujących terminach:

1. Proszowice: **3 września 2015 r. o godzinie 10.00** w Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach, liczba uczestników spotkania: 10
2. Pałecznicza: **8 września 2015 r. o godzinie 9.00** w Urzędzie Gminy w Pałeczniczy, liczba uczestników spotkania: 31
3. Koniusza: **17 września 2015 r. o godzinie 9.00** w Gminnym Ośrodku Kultury w Koniuszy, liczba uczestników spotkania: 37
4. Radziemice: **24 września 2015 r. o godzinie 11.00** w Wielofunkcyjnej Świetlicy Oświatowej w Radziemicach, liczba uczestników spotkania: 17.

W konsultacjach społecznych uczestniczyło ogółem 95 osób z obszaru LGD ProKoPaRa, z czego:

- sektor publiczny reprezentowały 3 osoby,
- sektor gospodarczy reprezentowało 5 osób,
- sektor społeczny (reprezentowany głównie przez sołtysów) – 61 osób,
- mieszkańcy – 26 osób.

Równocześnie przeprowadzono badania ankietowe społeczności lokalnej, w których udział mogli wziąć przedstawiciele wszystkich sektorów. Na podstawie uzyskanych wyników ankiet stwierdzono, iż w badaniu wzięli udział mieszkańcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, społecznego oraz przedstawiciele władz samorządowych. Z pozyskanych ankiet, analizie poddano 73 z określoną co najmniej informacją o miejscu zamieszkania respondenta (gmina).

3. Diagnoza - opis obszaru i ludności

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju jest obszarem spójnym. Spójność wykazywana jest przede wszystkim w następujących zakresach:

- przestrzennym,
- przyrodniczym,
- gospodarczym,
- kulturowym.

Na obszarze objętym LSR występują problemy w szczególności związane z:

- **wysokim bezrobociem** – w 2013 roku stopa bezrobocia na obszarze LGD wynosiła 12,9%, liczba osób bezrobotnych (1793) stanowi 8,8% liczby osób w wieku produkcyjnym (20 333), ponadto, należy podkreślić, że na obszarach rolniczych występuje również bezrobocie ukryte (osoby bezrobotne, które nie mogą zostać zarejestrowane w urzędzie pracy ze względu na to, że posiadają gospodarstwo rolne pow. 2 ha przeliczeniowych). Należy także wskazać na wysoki poziom bezrobocia wśród osób do 24 roku życia, które stanowią ok. 37% zarejestrowanych osób bezrobotnych,
- **niską opłacalnością produkcji rolnej** – obszar LGD charakteryzuje się wysokim rozdrobnieniem gospodarstw rolnych. Na terenie objętym LSR największą liczbę gospodarstw rolnych – aż 56,1%, stanowią gospodarstwa od 1-5 ha.
- **barierami w prowadzeniu działalności rolnej i przetwórstwa lokalnego** – osoby prowadzące działalność rolniczą, mogą mieć szczególne trudności w uzyskaniu kredytów obrotowych i inwestycyjnych w sytuacji, gdy planują rozszerzenie swojej działalności o np. przetwórstwo produktów rolnych,
- **niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości** – według danych dla powiatu proszowickiego, na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada 120 podmiotów gospodarczych (dane z 2013 roku), w porównaniu do innych powiatów jest to wskaźnik stosunkowo niski (średnia dla woj. małopolskiego wynosi 165,6).
- **niedostateczną ofertą spędzania wolnego czasu w obszarze kultury i sportu** – na obszarze LGD organizowanych jest zaledwie kilka imprez o charakterze masowym – głównie są związane z corocznym świętowaniem dożynek,
- **niedostatecznie rozbudowaną infrastrukturą drogową i towarzyszącą** – ze względu na to, że obszar objęty LSR jest obszarem wiejskim, na którym tworzy się nowe zabudowania i ulice, infrastruktura drogową powinna ulegać rozbudowie. Na obszarze objętym LSR nie tylko brakuje

infrastruktury drogowej, ale także chodników oraz wiat przystankowych (lub też konieczna jest wymiana istniejących).

- **niedostatecznym wsparciem ochrony dziedzictwa kulturowego regionu** – na obszarze LGD występuje wiele zabytków (szczególnie kościołów). Jednocześnie brakuje środków, które umożliwiłyby ich odbudowę lub zabezpieczenie przed niszczeniem.

Potrzeby obszaru objętego LSR związane są głównie z koniecznością:

- wsparcia istniejących przedsiębiorców, w celu zwiększenia liczby miejsc pracy na obszarze LGD,
- zwiększenia poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców LGD,
- wsparcia przetwórstwa lokalnych produktów uprawianych na obszarze LGD,
- poprawy jakości życia mieszkańców obszaru w zakresie kultury, rozrywki, sportu, ochrony środowiska, infrastruktury drogowej,
- promocji obszaru LGD (szczególnie gospodarczej) oraz produktów uprawianych na obszarze LGD.

Powyższe problemy zostaną rozwiązane poprzez realizację celów głównych zawartych w LSR:

- I. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy,
- II. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru,
- III. Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD.

Potencjał obszaru w zakresie realizacji głównych celów rozwoju LSR jest bardzo duży. Gminy objęte LSR są gminami o charakterze rolniczym (obszar rolniczy stanowi 94% całej powierzchni LGD). W rolnictwie również znajduje zatrudnienie najwięcej mieszkańców, w 2013 roku liczba osób zatrudnionych w rolnictwie wyniosła 9972 (jest to aż 70,5% wszystkich pracujących). Posiadają także silny potencjał kulturowy i społeczny, który umożliwi prawidłową realizację powyższych celów.

3.1. Grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR

Z punktu widzenia LSR, szczególnie ważnymi grupami, które zostaną objęte wsparciem są:

- rolnicy,
- osoby bezrobotne,
- osoby młode (do 24 roku życia),
- rodziny wielodzietne,
- rodziny niepełne,
- osoby korzystające z pomocy społecznej,

Rolnicy

Objęcie wsparciem powyższej grupy jest uzasadnione tym, że na obszarze LGD, większość mieszkańców jest zatrudniona w sektorze rolnictwa (aż 70,5% wszystkich pracujących). Biorąc pod uwagę specyfikę tej działalności, w szczególności sposób należy objąć wsparciem tę grupę, ponieważ narażona jest na następujące zagrożenia:

- wystąpienie zjawiska „ukrytego bezrobocia” - osoby formalnie ubezpieczone w KRUS, często faktycznie pozostają bezrobotne. Z przepisów polskiego prawa wynika, iż każdy rolnik – właściciel lub posiadacz nieruchomości rolnej powyżej 2 ha przeliczeniowych, pozbawiony jest statusu osoby bezrobotnej, bez względu na to, czy uzyskuje z niej jakiegokolwiek dochody.
- spadek opłacalności niskotowarowej produkcji rolnej – jest to szczególnie ważne, ponieważ obszar LGD charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem gruntów rolnych – aż 56,1% stanowią gospodarstwa od 1-5 ha.

Osoby bezrobotne

Objęcie wsparciem powyższej grupy uzasadnione jest tym, że na obszarze LGD występuje podwyższona stopa bezrobocia (12,9%). Ponadto, osoby bezrobotne zamieszkujące obszary wiejskie ze względu na niższe niż w przypadku miast kwalifikacje, oraz niski poziom aktywności ekonomicznej, w większym stopniu narażone są na ryzyko długotrwałego bezrobocia.

Osoby młode (do 24 roku życia)

Objęcie wsparciem osób młodych od 15 do 24 roku życia, które stanowią ok. 13,14% wszystkich mieszkańców, jest szczególnie ważne, ponieważ te osoby będą budowały przyszłość tego obszaru. Ponadto, pomimo tego, że stanowią niewielki odsetek mieszkańców LGD, stanowią aż 37% wszystkich bezrobotnych. Ze względu na niewielkie doświadczenie zawodowe oraz małą dostępność ofert pracy na obszarze LGD, osoby młode (do 24 roku życia) są w bardzo dużym stopniu zagrożone bezrobociem. W związku z tym zagrożeniem, może zwiększyć się intensywność ruchów migracyjnych do innych miast lub państw. Wówczas, mogą nasilić się niekorzystne trendy demograficzne wśród ludności obszaru LGD.

Rodziny wielodzietne i rodziny niepełne

Objęcie wsparciem powyższych grup jest ważne, ponieważ w dużym stopniu są one narażone na problemy związane z utrudnionym dostępem do rynku pracy, spowodowanym m.in. trudnościami w organizacji opieki nad dziećmi. Trudności z podjęciem pracy generują problem z niedostateczną ilością środków finansowych w stosunku do potrzeb powyższych grup.

Osoby korzystające z pomocy społecznej

Wsparcie powyższej grupy jest bardzo ważne, ponieważ na obszarze LGD, aż 1282 rodzin otrzymuje zasiłki rodzinne dla dzieci. Osoby znajdujące się w tej grupie ze względu na niewielką liczbę miejsc pracy na obszarze LGD, mogą mieć trudności ze znalezieniem lepiej płatnej pracy, natomiast ze względu na niskie dochody (oraz trudności komunikacyjne) mogą mieć problemy z podjęciem pracy poza miejscem zamieszkania.

Ze względu na to, że obszar objęty LSR posiada ogromny potencjał w zakresie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości – będzie to obszar interwencji w celu wsparcia grup defaworyzowanych.

Rozwiązanie powyższych problemów będzie możliwe dzięki:

- pozyskaniu dofinansowania na założenie działalności gospodarczej,
- dofinansowaniu istniejących przedsiębiorstw w celu zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wsparcia przetwórstwa lokalnych produktów.

Poza problemami grup defaworyzowanych związanymi z utrudnionym dostępem do rynku pracy, grupy te mogą być narażone na wykluczenie społeczne. W celu zapobiegania temu problemowi, do wszystkich mieszkańców obszaru objętego LSR, w tym grup defaworyzowanych będą skierowane rezultaty przedsięwzięć związanych z budową infrastruktury drogowej, sportu, rekreacji i kultury, renowacją obiektów dziedzictwa lokalnego oraz organizacją wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Osoby znajdujące się w grupie defaworyzowanej będą mogły także skorzystać z dofinansowania na inwestycje w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.2. Charakterystyka gospodarki i przedsiębiorczości

Na obszarze objętym LSR największy potencjał rozwojowy posiada branża rolnicza i handlowo-usługowa. Rozwój rolnictwa związany jest głównie z korzystnymi warunkami przyrodniczymi, długoletnią tradycją rolniczą oraz przeważającą liczbą mieszkańców, która zatrudniona jest w rolnictwie. Drugą grupę o znacznym potencjale rozwojowym stanowią przedsiębiorstwa handlowo-usługowe, których jest najwięcej na obszarze LGD. Obie branże są ze sobą powiązane (np. poprzez sprzedaż produktów rolnych), a ich współdziałanie może mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru.

Rolnictwo

Obszar objęty LSR jest obszarem rolniczym – aż 79,56 % powierzchni objętej LSR stanowią grunty orne. Przeważają na nim bardzo urodzajne gleby, w tym: brunatne, grunty lessowe, czarnoziemy, rędziny i mady, które są zasobne w próchnicę. Z uwagi na wysoki potencjał produkcyjny zostały one zaklasyfikowane do najwyższych klas bonitacyjnych: I, II i III klasy. W warunkach klimatycznych, jakie występują na obszarze LGD, umożliwiają uprawę nawet najbardziej wymagających gatunków

roślin uprawnych z gwarancją uzyskania wysokich plonów. Zgodnie z danymi pochodzącymi z powszechnego spisu rolnego z 2010 roku, na obszarze LGD dominującym elementem upraw są zboża oraz warzywa gruntowe.

Obszar objęty LSR nie wykazuje tradycji przemysłowych i rzemieślniczych. Jednakże brak dużych zakładów produkcyjnych sprawia, iż należy on również do obszarów atrakcyjnych ekologicznie. Zagrożenie obszaru może wynikać z bliskiego sąsiedztwa dużego ośrodka miejskiego i przemysłowego, jakim jest oddalony o ok. 25 km od obszaru objętego LSR – Kraków (charakteryzujący się bardzo dużym zanieczyszczeniem powietrza – szczególnie w okresie zimowym, kiedy indeks PM10 wynosił 12,0, wskaźnik PM 2.5 wynosił ok. 14 (dane pomiarowe pochodzące z systemu monitoringu jakości powietrza, stan na dzień 15.12.2015) – co oznacza, że został przekroczony poziom alarmowy). W związku z tym, że istnieje zagrożenie zanieczyszczenia środowiska, w tym obszarze objętego LSR, konieczność utrzymania środowiska w jak najlepszym stanie oraz prowadzenie ekologicznych upraw może wiązać się z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych.

Warte podkreślenia jest, że korzystne przyrodniczo i sprzyjające ekologii czynniki spowodowały, że obecnie rolnicy z obszaru LGD ProKoPaRa zajmują czołową pozycję wśród producentów żywności ekologicznej w kraju i w Europie. Ponadto, powiat proszowski może poszczycić się najwyższym w Małopolsce wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Uwzględnia on jakość gleb, agroklimat, warunki wodne oraz rzeźbę terenu i przelicza je na wartość punktową. Maksymalna ocena to 125 pkt. Dla powiatu proszowskiego wartość wskaźnika to 102,8 pkt, przy średniej dla Małopolski 69,3 pkt, a dla całego kraju- 66,6 pkt.

Pomimo tego, że na obszarze objętym LSR występują bardzo korzystne warunki przyrodnicze, sprzyjające uprawie rolnej, można zidentyfikować kilka problemów związanych z branżą rolniczą. Znaczna część ludności z obszaru objętego LSR zajmuje się rolnictwem (70,5% wszystkich pracujących), jednakże w dużej mierze jest to działalność nisko opłacalna – brakuje nowych rynków zbytu produktów rolnych, brakuje także przedsiębiorstw, które zajmowałyby się przetwórstwem produktów rolnych z obszaru LGD. Ponadto, większość gospodarstw rolnych (56,1%) to gospodarstwa o powierzchni od 1-5 ha, co również stanowi przyczynę niskiej opłacalności produkcji rolnej.

Realizacja LSR może wpłynąć na zmniejszenie lub złagodzenie tego problemu poprzez zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze LSR. Rolnicy, którzy osiągają bardzo niskie dochody z działalności rolniczej mogliby podjąć zatrudnienie w dofinansowanych przedsiębiorstwach. Ponadto, możliwe będzie wsparcie istniejących przedsiębiorstw w kierunku rozwinięcia przetwórstwa lokalnych produktów oraz ich promocji w celu poszukiwania nowych rynków zbytu.

Przedsiębiorstwa

Na obszarze LGD, aż 72% podmiotów gospodarczych stanowią przedsiębiorstwa o charakterze handlowo-usługowym. Na rynku przeważają małe firmy rodzinne, które nie są w stanie stworzyć wystarczającej liczby ofert pracy, a wiejski charakter tego rynku daje podstawy do przypuszczeń, iż w najbliższej przyszłości nie można spodziewać się znaczącego ożywienia. Mikroprzedsiębiorstwa stanowią aż 95% wszystkich przedsiębiorstw na terenie obszaru. Nowe zakłady pracy, są to przeważnie niewielkie rodzinne przedsiębiorstwa nieplanujące zatrudniania pracowników ze względu na wysokie koszty związane z ich utrzymaniem, lub zatrudniające ich w kręgu własnej rodziny. W większości są to podmioty słabe ekonomicznie i podatne na zmiany koniunktury gospodarczej.

Wśród podmiotów o charakterze handlowo-usługowym, można wymienić dwa duże, których działalność związana jest z charakterystyczną dla obszaru branżą rolniczą:

- Firmę AMPLUS Sp. z o.o. S.K.A (skup warzyw i owoców) z siedzibą w Niegardowie (Gmina Koniusza) w sezonie zatrudniająca prawie 200 osób;
- Firmę Ardagh Metal Packaging Poland Sp. z o. o. zajmującą się produkcją opakowań blaszanych z siedzibą w Kątach (Gmina Radziemice) zatrudniająca ok. 80 pracowników;

Można także wskazać inne przedsiębiorstwa, które mają duże znaczenie dla obszaru LGD:

- Firmę Agro Grupa Bonako Sp. z o.o. zajmującą się produkcją warzyw i owoców, jej siedziba mieści się w Koniuszy, firma zatrudnia ponad 50 osób,
- Firmę Bezgluten s.c. zajmującą się wytwarzaniem artykułów bezglutenowych, jej siedziba mieści się w Gminie Koniusza,

W odpowiedzi na powyższe problemy związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw na obszarze LSR, planuje się ich wsparcie w postaci dotacji na inwestycje. Dofinansowanie zakupów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie umożliwi utworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawi konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku.

Przedsiębiorczość społeczna

Na obszarze LGD wskaźnik przedsiębiorczości znajduje się na stosunkowo niskim poziomie – na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada 120 podmiotów gospodarczych (dane z 2013 roku). W porównaniu do innych powiatów jest to wskaźnik stosunkowo niski (średnia dla woj. małopolskiego wynosi 168,6), jednakże obserwuje się dużą poprawę w stosunku do lat ubiegłych. Osoby bezrobotne zamieszkujące obszary rolnicze, jak LGD ProKoPaRa, mogą spotkać się z trudnościami w pozyskaniu dofinansowania na założenie działalności gospodarczej, ponieważ (w przypadku rolników) ze względu na to, że są właścicielami gospodarstw rolnych pow. 2 ha przeliczeniowych, nie mogą zarejestrować się jako bezrobotni, a tym samym nie mogą skorzystać z oferowanych przez Urzędy Pracy możliwości dofinansowania. Wsparcie mogą uzyskać także osoby młode (do 24 roku życia), które ze względu na to, że nie posiadają bogatego doświadczenia zawodowego, mogą mieć trudności ze znalezieniem pracy. Dzięki zaoferowaniu mieszkańcom wsparcia w zakresie dofinansowania na założenie własnej działalności gospodarczej wskaźnik przedsiębiorczości może znacznie wzrosnąć.

Potencjał rozwojowy powyższych branż jest bardzo duży, głównie ze względu na wysoką jakość i urodzaj produktów rolnych uprawianych na obszarze LGD. Przy wsparciu przedsiębiorstw o charakterze handlowo-usługowym oraz odpowiedniej promocji lokalnych produktów, możliwy będzie znaczny rozwój obu branż. Rozwój potencjału branży rolniczej i handlowo-usługowej, wpłynie na zwiększenie liczby miejsc pracy oraz dochodów miejscowej ludności.

Ponadto, potencjał rozwojowy obszaru dodatkowo jest wzmocniony dzięki jego położeniu – stosunkowo niedaleko – ok. 25 km od aglomeracji krakowskiej. Korzystne położenie geograficzne oraz dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa i połączenia komunikacyjne z Krakowem, w pozytywny sposób wpływają na możliwości rozwoju obszaru poprzez zwiększenie dostępności rolników i lokalnych przedsiębiorców do rynków zbytu. Ponadto, korzystne położenie geograficzne i duży potencjał obszaru LGD, a także odpowiednia promocja gospodarcza obszaru może przyczynić się do przyciągnięcia zewnętrznych inwestorów (brak promocji gospodarczej regionu może spowodować małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznym inwestowaniem na terenie obszaru).

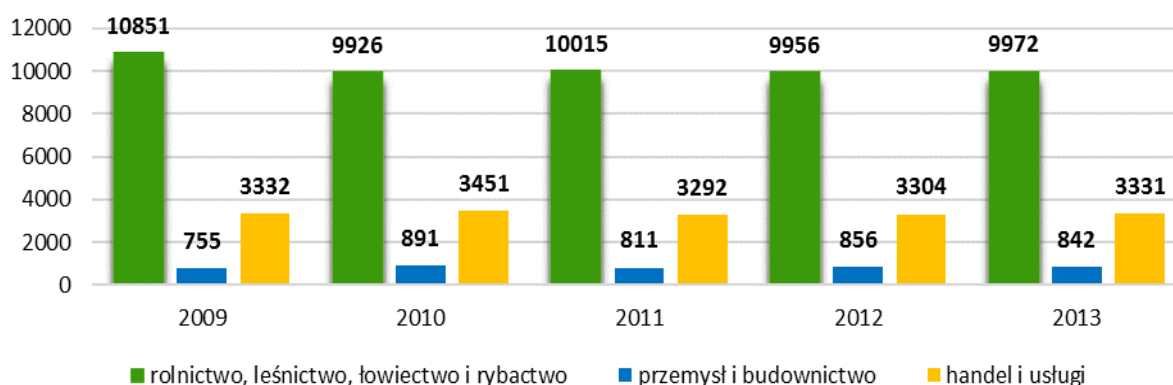
3.3. Opis rynku pracy

Charakteryzując rynek pracy na obszarze LGD ProKoPaRa, należy wskazać na poziom zatrudnienia w poszczególnych branżach, rejestrowany poziom bezrobocia, a także czynniki wpływające na rynek pracy, wnikające z charakteru obszaru LGD.

Poziom zatrudnienia

Pomimo tego, iż spośród wszystkich branż, na terenie obszaru objętego LSR zanotowano najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzących działalność handlowo-usługową (aż 72% wszystkich podmiotów), największy wskaźnik zatrudnienia jest w sektorze rolnictwa. Poniższy wykres przedstawia liczbę osób zatrudnionych w poszczególnych branżach na przestrzeni lat 2009-2013.

Wykres 1. Liczba zatrudnionych według sekcji grup PKD (2009-2013)

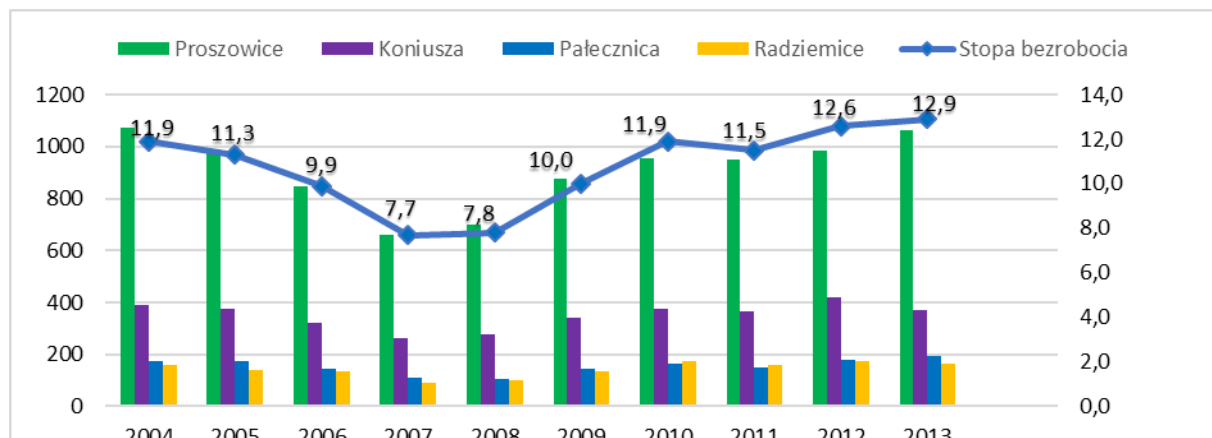
Źródło: www.stat.gov.pl

Bezrobocie

Na obszarze LGD występuje wysokie bezrobocie na poziomie 12,9% (stopa bezrobocia w 2013 roku). Ponadto, znaczną grupę osób bezrobotnych stanowią osoby młode (do 24 roku życia). W 2013 roku stanowiły ponad 37% wszystkich bezrobotnych - dla porównania w województwie małopolskim wskaźnik ten wynosił ok. 23%. Liczba osób bezrobotnych na terenie objętym LGD ProKoPaRa na koniec 2013 roku wynosiła 1793, liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 20282

Analizując udział osób długotrwale bezrobotnych (zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż rok) w 2013 roku widać, że na obszarze LGD osoby długotrwale bezrobotne stanowią bardzo dużą grupę (41,28% osób bezrobotnych), podczas, gdy w województwie małopolskim jest to ok. 38%.

Wykres 2. Struktura bezrobocia na obszarze LGD „ProKoPaRa”

Źródło: www.stat.gov.pl

Osoby pozostające poza rynkiem pracy

Poza wyżej wymienioną grupą osób bezrobotnych, które w 2013 roku były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Proszowicach, należy wskazać na występujące szczególnie na obszarach rolniczych zjawisko „bezrobocia ukrytego”. Zjawisko to związane jest z brakiem możliwości zarejestrowania się w urzędzie pracy osoby, która pomimo tego, że nie posiada dochodu, posiada gospodarstwo rolne pow. 2 ha przeliczeniowych. Nie sposób wykazać ile takich osób znajduje się na obszarze LGD, jednakże z uwagi na duże rozdrobienie gospodarstw rolnych i niską opłacalność produkcji rolnej na małych gospodarstwach, można spodziewać się, że są takie osoby.

3.4. Działalność sektora społecznego (w tym integracja i rozwój społ. obywatelskiego)

Mieszkańcy obszaru LGD ProKoPaRa wykazują się dużą aktywnością w zakresie integracji społecznej oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

W szczególności aktywność mieszkańców przejawia się poprzez działalność:

- Kół Gospodyń Wiejskich,
- Orkiestr Dętych,
- Zespołów śpiewaczych,
- Klubów Seniora,
- Związków Kombatantów,
- Klubów Sportowych,
- Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Stowarzyszeń Rozwoju Wsi.

Oraz pozostałych Stowarzyszeń, m.in.:

- **Zespołu Placówek Caritas w Proszowicach**, który co roku organizuje wiele akcji pomocowych i wydarzeń okolicznościowych: pomoc osobom bezdomnym i skrajnie ubogim, Pomoc Wielkanocna i Bożonarodzeniowa, poradnictwo (psychologiczne, prawne, oraz rodzinne), warsztaty terapii zajęciowej (szczególnie dla osób niepełnosprawnych) w ramach Środowiskowego Domu Pomocy (kilka pracowni), Świetlicę terapeutyczną, Ogród Biblijny. W 2015 roku Caritas został beneficjentem Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020 Senior-WIGOR.
- **Fundacji Wczoraj Dziś i Jutro**, która została powołana do życia w celu ratowania dworu w Biórkowie Wielkim i uczynienia z niego miejsca wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych dla powiatu proszowickiego i ościennych powiatów Województw Małopolskiego i Świętokrzyskiego oraz centrum gromadzenia i opracowywania materialnych i niematerialnych pamiątek regionu. W parku obok dworu odbywają się z inicjatywy Fundacji liczne wydarzenia o randze gminnej, powiatowej a nawet ogólnopolskiej- „Przeгляд Tańców Ludowych” (w 2016 VIII edycja), Święto Biórkowa (w 2016 IV edycja), Festiwal Przemysłów Kultury „Biórkowskie Regionalia” (w 2016 odbędzie się III edycja). 29 czerwca 2014 w parku odbył się plenerowy koncert fortepianowy. Wystąpił prof. Jerzy Tosik-Warszawiak z Akademii Muzycznej z Krakowa- prawykonanie trzech utworów fortepianowej muzyki islandzkiej, uczniowie Szkoły z Żębocina oraz Gabriela Gracja Stanisz z utworami Chopina. Fundacja jest też aktywnym podmiotem działań na obszarze ProKoPaRa. Wiele z nich inicjuje- np.: projekty integrujące obszar „Biblioteka najlepszym miejscem na Twoją aktywność, czyli ProKoPaRowy zawrót głowy” (od lutego 2016) czy powstanie Jagiellońskiego Szlaku ProKoPaRa (grudzień 2015).
- **Fundacji Na Rzecz Kultury, Sztuki I Przyrody "Pszczółki"**, która powstała w 2011 roku z inicjatywy Agnieszki Król. Misją Fundacji jest aktywizowanie młodzieży i stwarzanie jej przestrzeni do działania oraz wprowadzanie w środowisku lokalnym rozwiązań wzmacniających jej społeczne zaangażowanie. Ważniejsze działania: w ramach programu "MECENAT MAŁOPOLSKI" Fundacja zrealizowała w 2012 r. projekt „Pszczółka w historii i sztuce - promowanie polskości". Projekt obejmował działania zmierzające do zwrócenia uwagi mieszkańców Małopolski na zanikające tradycje, zwyczaje i obrzędy w regionie, prezentacja makiety bitwy pod Raclawicami w postaci drewnianych figurek w odtworzonej pieczołowicie scenerii bitwy oraz, w ramach Programu "Małopolska - Nasz Region Nasza Szansa", Plener malarski "Piękno oczami dzieci - historia przez sztukę". Fundacja "Pszczółki" prowadzi zagrodę edukacyjną we wsi Niezwojowice w gminie Pałecznicza.
- **Stowarzyszenia Orkiestra Dęta "Sygnał" w Zielenicach** w gminie Radziemice. Orkiestra w 2015 r. obchodziła 66 lecie istnienia. Organizuje Zielenicki Festiwal Orkiestr Dętych im. Piotra Wcisło. W wykonaniu orkiestry z Zielenic można wysłuchać „Rzeczpospolitą” Edwarda Maja i wiele innych utworów muzyki poważnej i rozrywkowej. Orkiestra współpracuje ze Szkołą Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. Istniejąca od

1949 roku formacja grała w swej karierze dla Jana Pawła II podczas audiencji na Placu św. Piotra w Rzymie w 2003 roku. Przy Stowarzyszeniu działa Uniwersytet Trzeciego Wieku pod patronatem Uniwersytetu Rolniczego z Krakowa. Zajęcia odbywają się w Zespole Szkół w Proszowicach. Celem Uniwersytetu jest aktywizacja osób starszych, poprawa jakości ich życia, a także wykorzystanie potencjału seniorów, ich wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego.

A także:

- Stowarzyszenia Obywatelskiego Ziemi Proszowickiej - Pro Publico Bono,
- Proszowickiego Towarzystwa Turystyki Regionalnej,
- Stowarzyszenia Ruchu na Rzecz Samorządu Ziemi Proszowickiej w Proszowicach,
- Stowarzyszenia Hipoterapii i Jazdy Konnej „Aga” z siedzibą w Proszowicach,
- Stowarzyszenia Proszowickich Hodowców Gołębi Rasowych i Drobnego Inwentarza w Klimontowie,
- Fundacji Kultury i Sztuki Ziemi Proszowickiej,

Poza dużym zaangażowaniem społeczeństwa w działalność wyżej wymienionych stowarzyszeń, mieszkańcy obszaru LGD chętnie uczestniczą w różnego rodzaju imprezach o charakterze ludowym lub sportowym. W 2013 roku w tego typu imprezach uczestniczyło ok. 18 170 mieszkańców LGD. Corocznie dorobek kulturowy i tradycje lokalne są prezentowane podczas, przyciągających tłumy uczestników, pokazów zaprzęgów konnych i cieszących się nie mniejszym zainteresowaniem, występów orkiestr dętych, zarówno miejscowych, jak i przyjezdnych. Najpopularniejszą i najbardziej angażującą mieszkańców obszaru formą kultywowania tradycji są rokroczne wiejskie, gminne i powiatowe dożynki. Prezentowane podczas nich obrzędy i zwyczaje, mimo wspólnej tradycji, są dla każdej ze wsi odmienne i oryginalne.

3.5. Problemy społeczne

Wstępujące na obszarze LGD problemy społeczne wynikają głównie z:

1. Wysokiego poziomu bezrobocia spowodowanego:
  - niewielką liczbą dużych zakładów pracy, w których ludność mogłaby znaleźć zatrudnienie,
  - dużą liczbą mikroprzedsiębiorstw (aż 95%), które nie generują nowych miejsc pracy,
2. Rolniczego charakteru obszaru charakteryzującego się:
  - dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych,
  - niską opłacalnością produkcji rolnej,
3. Niewielkich możliwości rozwoju mieszkańców, które spowodowane są:
  - niskimi kwalifikacjami mieszkańców,
  - brakiem możliwości skorzystania z dotacji i szkoleń oferowanych przez Urząd Pracy (w przypadku osób posiadających gospodarstwo rolne pow. 2 ha, które nie uzyskują dochodu z prowadzenia działalności rolniczej).

Poza wyżej wymienionymi źródłami problemów społecznych, należy wskazać także na problemy związane z :

- dużą liczbą mieszkańców objętych opieką społeczną - na obszarze LGD, aż 1282 rodzin otrzymuje zasiłki rodzinne dla dzieci. Osoby znajdujące się w tej grupie ze względu na niewielką liczbę miejsc pracy na obszarze LGD, mogą mieć trudności ze znalezieniem lepiej płatnej pracy, natomiast ze względu na niskie dochody (oraz trudności komunikacyjne) mogą mieć problemy z podjęciem pracy poza miejscem zamieszkania,
- znacznym wskaźnikiem migracji – mimo iż w 2013 roku liczba wymeldowanych osób wyniosła 272, podczas, gdy liczba osób zameldowanych wyniosła zaledwie 296, wskaźnik ten w ostatnich latach kształtuje się na ujemnym poziomie,

- brakiem żłobków – na terenie całego powiatu proszowickiego nie funkcjonuje ani jeden żłobek, oznacza to, że kobiety, które urodziły dziecko, a które nie mają możliwości otrzymania wsparcia ze strony rodziny, nie mogą podjąć zatrudnienia zanim dziecko nie osiągnie wieku odpowiedniego, aby mogło uczęszczać do przedszkola.

3.6. Wewnętrzna spójność obszaru LSR

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju jest obszarem spójnym wewnątrz. Poza spójnością przestrzenną (w skład obszaru objętego LSR wchodzi cztery sąsiadujące ze sobą gminy: Proszowice, Koniusza, Pałecznicza Radziemice. Przylegają do siebie w taki sposób, że obszar LGD znajduje się w jednym obrysie), obszar wykazuje spójność także w następujących zakresach:

- **przyrodniczym** – w gminach wchodzących w skład LGD, występują gleby zakwalifikowane do najwyższych klas bonitacyjnych: I, II i III klasy.
- **gospodarczym** – w gminach wchodzących w skład LGD, dominuje działalność rolnicza. Pomimo tego, że większość podmiotów gospodarczych prowadzi działalność handlowo-usługową, największy wskaźnik zatrudnienia występuje w sektorze rolnictwa (ok. 70,5% pracujących).
- **kulturowym** – w gminach wchodzących w skład LGD, silnie rozwinięta jest kultura ludowa. Jest ona rozwijana przede wszystkim przez działanie licznych Kół Gospodyń Wiejskich, orkiestr dętych oraz zespołów artystycznych.

3.7. Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Kultura na obszarze LGD „ProKoPara” jest spójna i wynika m.in. z uwarunkowań historycznych oraz rolniczego charakteru tego obszaru. Jako główne wydarzenia kulturowe na tym obszarze można wskazać corocznie organizowane:

- pokazy zaprzęgów konnych,
- występy orkiestr dętych,
- dożynki (wiejskie, gminne, powiatowe).

W ostatnim czasie pojawiły się nowe, interesujące inicjatywy: Festiwal Cebuli (siódma edycja), Święto Koniuszy (pierwsza edycja), Święto Ogórka (pierwsza edycja), Święto Biórkowa (trzecia edycja), Festiwal Przemysłów Kultury „Biórkowskie Regionalia” (druga edycja), w planie Festiwal/Swięto Czosnku i inne.

Na terenie Stowarzyszenia ProKoPaRa strojem ludowym jest strój krakowski.

Na obszarze objętym LSR konieczne jest utworzenie oferty kulturalnej wykraczającej poza kulturę ludową, skierowaną do wszystkich mieszkańców LGD, a w szczególności młodzieży. Ważne jest także wsparcie wydarzeń sportowych, co będzie wpływać na zwiększenie aktywności wszystkich mieszkańców obszaru LGD (odpowiednia infrastruktura oraz organizacja wydarzeń).

Na terenie obszaru LGD znajdują się liczne zabytki architektury sakralnej i świeckiej (zabytkowe kościoły, dwory, pałace, przydrożne kapliczki i figurki), w tym m.in.:

- Dwór w Jakubowicach

Jest to XVI- wieczny dwór obronny. Kilukrotnie zmieniał właścicieli; należał do rodziny Michałowskich, Franciszka Cortiniego i Kleszczyńskich. Piętrowy dwór, wybudowany w stylu renesansowym usytuowany jest na wzniesieniu i otoczony pozostałościami parku dworskiego. Od północnej strony budynku dobudowana została parterowa przybudówka. Zewnętrzna forma budynku jest dość prosta, jedynie okna ozdobione są dekoracyjnymi obramowaniami. Wewnątrz dworu zachowały się: renesansowy kominek, kamienne portale, drewniane schody z okresu międzywojennego oraz drewniana szafka z XVI wieku. W XVII wieku budynek był remontowany (należał wtedy do F. Cortiniego). Po II wojnie światowej we dworze znajdował się PGR, czego konsekwencją było zaniedbanie samego dworu oraz parku wokół niego. Obecnie dwór w Jakubowicach jest w rękach prywatnych.

- Dwór z parkiem krajobrazowym w Biórkowie Wielkim (Gmina Koniusza)

Pierwotny dwór powstał w XVIII wieku. Pozostały po nim piwnice pod częścią zachodnią. Nowy, powiększony dwór wznosił poseł na sejm galicyjski Alfred Milieski po 1857 r. Autorem projektu był Filip Roman Pokutyński (m. in. Gmach Akademii Umiejętności, ul. Sławkowska 17). W latach 1894-1899 właścicielem dworu był Ignacy Paderewski. Następnie dwór był własnością Woźniakowskich do 1945 r. W 1920 r. urodził się w nim Jacek Woźniakowski, pierwszy po 1989 r. prezydent Krakowa. Od 1972 r. do 1997 r. był siedzibą Gromadzkiej Rady i Przedszkola. Od 1997 roku systematycznie niszczał. W 2013 r. dwór i 2 ha park od prywatnego nabywcy przejęła Fundacja Wczoraj, Dziś i Jutro. Po odbudowie będzie pełnił funkcję centrum kultury dla obszaru ProKoPaRa i miejsca spotkań, koncertów, wystaw oraz zajęć edukacyjnych dla całego Powiatu proszowickiego. Będzie też centrum informacji turystycznej i pierwszym przystankiem na Jagiellońskim Szlaku ProKoPaRa.

- Dwór w Lelowicach-Kolonii

Dwór w Lelowicach-Kolonii powstał w 2. połowie XVIII w. Wybudowany został z drewna, w 1920 r. przeprowadzona została przebudowa dachu. Jest to dwór w stylu klasycystycznym. Nie zachowały się niestety zabudowania dworskie ani założenia parkowe. Obecnie dwór znajduje się w rękach prywatnego właściciela, który użytkuje go do celów mieszkalnych.

- Dworek w Przemęczanach zbudowany w 1908 r. w gminie Radziemice przez rodzinę Muchanowych.
- Drewniana kaplica z 1652 roku w Dalewicach, godne uwagi wnętrze dekorowane późnorenesansową polichromią. XVII-wieczne obrazy (Chrystus z Matką Boską i Matka Boska z Dzieciątkiem) oraz posązek Matki Boskiej z I poł. XV wieku.
- Drewniana kaplica podworska w Górcie Stogniowskiej pw. Matki Boskiej Różańcowej, z XVIII wieku.
- Późnobarokowe figury przydrożne w Wierzbnie (św. Jan Nepomucen i św. Florian).

Placówki kulturalne to m. in. 9 bibliotek z których średnio w roku korzysta 1.083 osób, 4 Gminne Centra Kultury oraz kilkanaście Domów Ludowych i Świetlic Wiejskich. Obszar objęty LSR charakteryzuje się również dobrze rozwiniętą infrastrukturą edukacyjną. Na obszarze objętym LSR funkcjonuje 20 szkół podstawowych, 10 gimnazjów, 2 licea ogólnokształcące oraz 3 szkoły średnie o charakterze zawodowym.

W odpowiedzi na zdefiniowane potrzeby w zakresie utworzenia oferty kulturalnej wykraczającej poza kulturę ludową, skierowaną do wszystkich mieszkańców LGD, a w szczególności młodzieży a także w zakresie konieczności wsparcia wskazanych zabytków i obiektów kulturalnych zostały w Strategii zdefiniowane wskaźniki realizacji celów szczegółowych: Działania w obszarze zachowania dziedzictwa kulturowego i Poprawa oferty spędzania wolnego czasu w sferze kultury, sportu i rekreacji. Wskaźniki będą określały stopień realizacji powyższych potrzeb.

3.8. Rolnictwo i rynek rolny

Obszar LGD jest obszarem o charakterze typowo rolniczym. Przyczyną tego są korzystne warunki glebowe - obszar ten charakteryzuje się najbardziej żyznymi glebami w kraju. Przeważającymi gruntami na terenie LGD są: gleby brunatne, grunty lessowe, czarnoziemy, rędziny i mady, które są bardzo urodzajne oraz zasobne w próchnicę. Z uwagi na wysoki potencjał produkcyjny zostały zaklasyfikowane do najwyższych klas bonitacyjnych: I, II i III klasy.

Na obszarze LGD niewiele, zaledwie 131 podmiotów prowadzi działalność w branży rolniczej (zaledwie 5% wszystkich podmiotów). Należy jednak podkreślić, że w branży rolniczej jest największa liczba zatrudnionych – aż 9972 osoby (co stanowi ok. 70,5% zatrudnionych we wszystkich sektorach). Gospodarstwa rolne na obszarze objętym LSR charakteryzują się znacznym rozdrobnieniem, przeważają gospodarstwa o powierzchni od 1-5 ha (aż 56,1% wszystkich gospodarstw), gospodarstwa o powierzchni 10-15 ha stanowią zaledwie 5,3%. Średnia powierzchnia gospodarstw na tym obszarze wynosi 3,73 ha.

Na obszarze LGD prowadzi się następujące uprawy:

- zboża ogółem: 10 114,11 ha (50,86% wszystkich upraw),
- ziemniaki: 1 841,37 ha,
- warzywa gruntowe: 5 576,84 ha,
- pozostałe uprawy: 2 350,87 ha.

W sektorze rolnym, w związku z rozdrobnioną produkcją i ukrytym bezrobociem zaproponowane zostaną działania zmierzające do podejmowania pracy poza rolnictwem, w formie dofinansowania do działalności gospodarczej oraz w formie udzielania wsparcia przedsiębiorcom, którzy będą zatrudniać pracowników. Ponadto zaproponowane wsparcie w ramach Przedsięwzięcia 1. Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego będzie wspierało rozwój rynków zbytu dla lokalnych wytwórców (rolników).

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT obszaru należącego do Lokalnej Grupy Działania ProKoPaRa została opracowana na podstawie informacji przekazanych przez mieszkańców gmin: Proszowice, Koniusza, Pałecznicza oraz Radziemice, podczas otwartych spotkań gminnych, a także w wyniku przeprowadzonej ankiety. Głównym celem ankiety była: identyfikacja najważniejszych problemów rozwojowych w sferze społecznej i gospodarczej oraz sformułowanie kierunków i możliwości rozwoju obszaru. Zebrane informacje pozwoliły na utworzenie Analizy SWOT. Wyniki analizy zostały przedstawione poniżej:

Tabela 5. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	Odniesienie do diagnozy	SŁABE STRONY	Odniesienie do diagnozy
<ul style="list-style-type: none"> • występowanie na obszarze LGD urodzajnych ziem – gleb brunatnych, lessowych oraz czarnoziemów, które można określić jako najbardziej żyzne gleby w kraju, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka liczba gospodarstw rolnych z przedziału powierzchniowego 10-15 ha (ok. 5,3%), które stwarzają perspektywy do towarowej i opłacalnej produkcji rolnej (rozdrobnienie gospodarstw rolnych), 	Rozdział 3.8
<ul style="list-style-type: none"> • dominacja obszarów rolnych oraz silnie rozwinięte rolnictwo, dzięki czemu większość gruntów znajdujących się na obszarze LGD stanowią grunty orne (niewielka liczba nieużytków), 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby mieszkańców wynikający z ujemnego przyrostu naturalnego oraz braku napływu nowych mieszkańców na obszarze LGD (liczba zameldowań nie wzrasta), 	Rozdział 3.5
<ul style="list-style-type: none"> • korzystne położenie geograficzne (ok. 25 km od aglomeracji krakowskiej) oraz dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa i połączenia komunikacyjne z Krakowem, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców 	Rozdział 3.2
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta oferta kulturalna związana z tradycją ludową. 	Rozdział 3.7	<ul style="list-style-type: none"> • duże bezrobocie wśród osób do 24 roku życia (33,3%) oraz duża liczba osób długotrwale bezrobotnych w całym powiecie 	Rozdział 3.3

		(44,1%),	
<ul style="list-style-type: none"> dobrze rozwinięte rolnictwo ekologiczne, które pozwoliło rolnikom z powiatu utrzymać walory czołowych producentów żywności ekologicznej w kraju i w Europie, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> znaczna liczba przedsiębiorstw zatrudniających nie wielu pracowników (95% wszystkich przedsiębiorstw stanowią mikroprzedsiębiorstwa) 	Rozdział 3.2
<ul style="list-style-type: none"> wysokiej jakości infrastruktura edukacyjna i szkoleniowa oraz dobrze rozwinięta sieć bibliotek publicznych, 	Rozdział 3.7	<ul style="list-style-type: none"> oferta spędzania wolnego czasu dotycząca głównie kultury ludowej, 	Rozdział 3.7
SZANSE	Odniesie nie do diagnozy	ZAGROŻENIA	Odniesie nie do diagnozy
<ul style="list-style-type: none"> możliwość rozwoju pozaszkolnych form edukacji, w tym kształcenia osób dorosłych, 	Rozdział 3.7	<ul style="list-style-type: none"> konkurencja ze strony innych centrów produkcji rolniczej, 	Rozdział 3.2
<ul style="list-style-type: none"> możliwość przyciągnięcia zewnętrznych inwestorów, którzy utworzyliby nowe miejsca pracy dla mieszkańców obszaru LGD, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznym inwestowaniem na terenie obszaru, 	Rozdział 3.2
<ul style="list-style-type: none"> możliwość podniesienia poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców, szczególnie osoby młode, które często nie zamierzają wiązać swojej kariery zawodowej z branżą rolniczą, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie poziomu migracji, szczególnie wśród osób młodych (do 24 roku życia), które stanowią największą grupę osób bezrobotnych, 	Rozdział 3.5
<ul style="list-style-type: none"> możliwość utworzenia rynków zbytu dla produktów rolnych, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> zagrożenia dla środowiska wynikające z sąsiedztwa dużego ośrodka miejskiego i przemysłowego, 	Rozdział 3.2
<ul style="list-style-type: none"> możliwość utworzenia przetwórci produktów rolnych oraz promocja obszaru LGD i produktów, 	Rozdział 3.2	<ul style="list-style-type: none"> lokalizacja inicjatyw gospodarczych poza badanym obszarem, 	Rozdział 3.2
<ul style="list-style-type: none"> możliwość utworzenia szerszej oferty kulturalnej oraz sportowej dla mieszkańców (nie tylko kultura ludowa). 	Rozdział 3.7	<ul style="list-style-type: none"> rosnące wysokie koszty związane z koniecznością utrzymania środowiska przyrodniczego w jak najlepszym stanie oraz zapewnienia wysokiej jakości upraw, 	Rozdział 3.2

Wnioski z Analizy SWOT

Określone na podstawie Analizy SWOT kierunki działań (cele) LSR zostały zdefiniowane w taki sposób, aby:

- wykorzystać i zachować Mocne Strony,
- zlikwidować Słabe Strony,
- wykorzystać Szanse,
- uniknąć Zagrożeń.

Tabela 6. Wnioski z analizy SWOT

Elementy Analizy SWOT	Wnioskowane kierunki działań (cele)	Przedsięwzięcie	Wskaźnik (wartość końcowa 2023 rok)
<p><u>Mocne strony:</u> Występowanie urodzajnych ziem, dominacja obszarów rolnych, silnie rozwinięte rolnictwo, dobrze rozwinięte rolnictwo ekologiczne;</p> <p><u>Słabe strony:</u> Rozdrobnienie gospodarstw rolnych, niski poziom przedsiębiorczości, duże bezrobocie (szczególnie wśród osób do 25 roku życia).</p> <p><u>Szansa:</u> Możliwość podniesienia poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców (szczególnie osoby młode), możliwość utworzenia rynków zbytu dla produktów rolnych, możliwość wsparcia istniejących przedsiębiorstw, w celu zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wsparcia przetwórstwa lokalnych produktów.</p> <p><u>Zagrożenie:</u> Konkurencja ze strony innych centrów produkcji rolniczej, małe zainteresowanie przedsiębiorców inwestowaniem w przetwórstwo produktów rolnych, zwiększenie poziomu migracji (szczególnie wśród osób młodych), lokalizacja inicjatyw gospodarczych poza</p>	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	1.1 Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa: 8
		Liczba firm, które otrzymały wsparcie w ramach LSR: 8	
		1.2 Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa: 12
		1.3 Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje: 4
			Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje

<p>badanym obszarem.</p>			
<p><u>Mocne strony:</u> Korzystne położenie geograficzne oraz dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjne z Krakowem, wysokiej jakości infrastruktura edukacyjna i szkoleniowa oraz dobrze rozwinięta sieć bibliotek publicznych.</p> <p><u>Słabe strony:</u> Duża grupa osób bez wykształcenia średniego oraz doświadczenia zawodowego, brak oferty zagospodarowania czasu wolnego.</p> <p><u>Szanse:</u> Możliwość wsparcia mieszkańców obszaru w zakresie inwestycji w zakresie tworzenia infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu.</p> <p><u>Zagrożenie:</u> Zagrożenia dla środowiska wynikające z sąsiedztwa dużego ośrodka miejskiego i przemysłowego, rosnące koszty związane z koniecznością utrzymania środowiska przyrodniczego w jak najlepszym stanie, wysokie koszty utrzymania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz organizacji wydarzeń kulturalnych.</p>	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru.</p>	<p>1.4 Szkolenia dla 3 sektorów LGD</p> <p>1.5 Dotacje wspierające ochronę środowiska</p> <p>1.6 Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji</p> <p>1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury</p>	<p>Liczba szkoleń: 7</p> <p>Liczba udzielonych dotacji na przydomowe oczyszczalnie ścieków lub odnawialne źródła energii w ramach LSR: 20</p> <p>Liczba operacji dotyczących wydarzeń lokalnych w zakresie: kultury, sportu, rekreacji: 8</p> <p>Liczba przedsięwzięć z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury: 8</p> <p>Liczba projektów współpracy o charakterze krajowym: 1</p>

		1.8 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego: 4
<p><u>Mocne strony:</u> Dobrze rozwinięta oferta kulturalna związana z tradycją ludową.</p> <p><u>Słabe strony:</u> Niewielka liczba gospodarstw rolnych z przedziału powierzchniowego 10-15 ha (ok. 5,3%), które stwarzają perspektywy do towarowej i opłacalnej produkcji rolnej (rozdrobienie gospodarstw rolnych)</p> <p><u>Szanse:</u> Możliwość utworzenia rynków zbytu dla produktów rolnych</p> <p><u>Zagrożenia:</u> Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem na terenie obszaru</p>	<p>Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD.</p>	1.9 Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego	<p>Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii: 4</p> <p>Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury: 0</p> <p>Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR: 0</p>
		1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym	Liczba wydarzeń lokalnych i zewnętrznych: 10

Wskazane jako wnioski z Analizy SWOT kierunki działań określono jako cele ogólne, które będą pośredniczyły pomiędzy zaproponowaną wizją obszaru, a celami szczegółowymi. Cele szczegółowe zatem będą wynikały z Analizy SWOT.

5. Cele i wskaźniki

5.1. Specyfikacja i opis celów ogólnych

Cele ogólne, cele szczegółowe oraz przypisane do nich przedsięwzięcia zostały sformułowane w oparciu o konsultacje społeczne i są powiązane z Analizą SWOT oraz diagnozą obszaru w następujący sposób:

Cel ogólny I: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy

Cel szczegółowy 1. : Rozwój postaw przedsiębiorczych i wzrost samozatrudnienia

Przedsięwzięcie 1. Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw

Przedsięwzięcie 2. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Cel szczegółowy 2.: Rozwój rynków zbytu i wspieranie przetwórstwa lokalnego

Przedsięwzięcie 3. Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego,

Konsultacje społeczne: W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych w formie ankiet, mieszkańcy obszaru LGD zgodnie wymienili jako słabą stronę obszaru – bezrobocie. Cele (ogólny i szczegółowe) zostały sformułowane w taki sposób, aby stanowiły odpowiedź na wskazany przez społeczność problem. Realizacja powyższych przedsięwzięć przyczyni się do utworzenia nowych miejsc pracy, a tym samym zniwelowania zdiagnozowanego problemu.

Analiza SWOT: W Analizie SWOT wskazano następujące słabe strony obszaru: niski poziom przedsiębiorczości, duże bezrobocie wśród osób do 24 roku życia (33,3%) oraz dużą liczbę osób długotrwale bezrobotnych w całym powiecie (44,1%), a także znaczną liczbę przedsiębiorstw zatrudniających niewielu pracowników (95% wszystkich przedsiębiorstw stanowią mikroprzedsiębiorstwa). Realizacja powyższych przedsięwzięć przyczyni się do utworzenia nowych miejsc pracy w istniejących na obszarze LGD przedsiębiorstwach, a także zwiększenia wskaźnika przedsiębiorczości, poprzez udzielenie dotacji na założenie działalności gospodarczej.

Diagnoza obszaru: W rozdziałach 3.2 oraz 3.3 Diagnozy obszaru, zostały scharakteryzowane problemy związane z niską przedsiębiorczością społeczną, wysokim bezrobociem występującym na obszarze LGD, a także charakterem przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze LGD (głównie mikroprzedsiębiorstwa), które nie generują nowych miejsc pracy. Realizacja powyższych przedsięwzięć stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy dotyczące bezrobocia oraz rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD.

Cel ogólny II. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru

Cel szczegółowy 3. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności społeczności lokalnej,

Przedsięwzięcie 4. Szkolenia dla 3 sektorów LGD

Cel szczegółowy 4. Wspieranie rozwiązań pro-ekologicznych,

Przedsięwzięcie 5. Dotacje wspierające ochronę środowiska

Cel szczegółowy 5. Poprawa oferty spędzania wolnego czasu w sferze kultury, sportu i rekreacji

Przedsięwzięcie 6. Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji

Przedsięwzięcie 7. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu i rekreacji

Cel szczegółowy 6. Modernizacja i budowa elementów infrastruktury drogowej

Przedsięwzięcie 8. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej

Konsultacje społeczne: W wyniku konsultacji społecznych, które zostały przeprowadzone w formie ankiet, mieszkańcy obszaru LGD jako priorytetowe działania, które należy przeprowadzić w najbliższych latach wymienili m.in. modernizację dróg gminnych, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto, jako słabe strony obszaru wymieniono m.in. małą aktywność mieszkańców oraz brak oferty zagospodarowania czasu wolnego. Realizacja powyższych przedsięwzięć pozwoli na zrealizowanie kilku inwestycji wskazanych przez mieszkańców obszaru jako priorytetowe (w szczególności dotyczące infrastruktury drogowej oraz wspierające ochronę środowiska). Ponadto, poprzez organizację wydarzeń i realizację przedsięwzięć z zakresu

kultury, sportu i rekreacji, oraz szkolenia dla 3 sektorów, przyczyni się do zmniejszenia słabych stron obszaru dotyczących małej aktywności mieszkańców oraz braku oferty zagospodarowania czasu wolnego.

Analiza SWOT: W Analizie SWOT wskazano słabe strony dotyczące oferty spędzania wolnego czasu dotyczącej głównie kultury ludowej, oraz zagrożenia, w tym: zagrożenia dla środowiska wynikające z sąsiedztwa dużego ośrodka miejskiego i przemysłowego, a także rosnące wysokie koszty związane z koniecznością utrzymania środowiska przyrodniczego w jak najlepszym stanie oraz zapewnienia wysokiej jakości upraw. Realizacja powyższych przedsięwzięć, będzie stanowiła odpowiedź na powyższe problemy.

Diagnoza obszaru: W rozdziałach 3.7 oraz 3.2 Diagnozy obszaru, zostały scharakteryzowane problemy związane z niedostateczną ofertą spędzania wolnego czasu, szczególnie w zakresie nie związanym z kulturą ludową, a także stanem środowiska przyrodniczego na obszarze LGD. W wyniku realizacji przedsięwzięć nastąpi poprawa w powyższych obszarach.

Cel III Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD

Cel szczegółowy 7. Działania w obszarze zachowania dziedzictwa kulturowego

Przedsięwzięcie 9. Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego

Cel szczegółowy 8. Wspieranie promocji walorów LGD i produkcji regionalnej

Przedsięwzięcie 10. Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym

Konsultacje społeczne: W wyniku konsultacji społecznych, które zostały przeprowadzone w formie ankiet, mieszkańcy obszaru LGD jako priorytetowe działania, które należy przeprowadzić w najbliższych latach wymienili m.in. poprawę estetyki obszaru oraz uporządkowanie przestrzeni. Jako słabe strony obszaru wymieniono natomiast małą aktywność mieszkańców oraz brak promocji gospodarczej obszaru LGD. Realizacja przedsięwzięć będzie stanowiła odpowiedź na wskazane przez mieszkańców problemy, m.in. w zakresie poprawy estetyki obszaru poprzez udzielenie wsparcia na renowację obiektów o dużym znaczeniu dla dziedzictwa lokalnego, a także w zakresie promocji obszaru LGD oraz aktywizacji mieszkańców, poprzez organizację i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym.

Analiza SWOT: W Analizie SWOT wskazano następujące zagrożenia dla obszaru LGD: konkurencję ze strony innych centrów produkcji rolniczej, małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznym inwestowaniem na terenie obszaru oraz lokalizację inicjatyw gospodarczych poza badanym obszarem. Realizacja powyższych przedsięwzięć będzie miała na celu zwiększenie atrakcyjności obszaru i jego promocję, w szczególności w celu przyciągnięcia zewnętrznych inwestorów.

Diagnoza obszaru: W rozdziale 3.2 Diagnozy, scharakteryzowano problemy związane z brakiem promocji gospodarczej obszaru, zarówno w zakresie promocji gospodarczej całego obszaru, która pomogłaby w zachęceniu przedsiębiorców do inwestowania na obszarze LGD, jak również promocji lokalnych produktów. Ponadto, w Diagnozie scharakteryzowano dziedzictwo kulturowe i zabytki znajdujące się na obszarze (rozdział 3.7). Realizacja powyższych przedsięwzięć pozwoli na poprawę atrakcyjności obszaru (zwiększenie estetyki poprzez renowację obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego), a także promocję obszaru LGD oraz lokalnych produktów (poprzez organizację i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym).

1.2. Zgodność celów z celami PROW

Tabela 7. Zgodność celów ogólnych z celami PROW

Cel ogólny	Cel PROW	Sposób realizacji celów PROW
<p>rozwoju tworzenie</p> <p>Wspieranie przedsiębiorczości oraz nowych miejsc pracy</p>	<p>Tworzenie możliwości zatrudnienia poza rolnictwem bez zmiany miejsca zamieszkania</p> <p>Wzrost innowacyjności, unowocześnienie sektora rolno-spożywczego oraz podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych</p> <p>Poprawa jakości produktów rolnych i żywnościowych</p> <p>Reorientacja małych gospodarstw w kierunku rolniczym lub pozarolniczym</p>	<p>Realizacja przedsięwzięć w ramach celu I dotyczy podejmowania działalności gospodarczej oraz rozwoju przetwórstwa lokalnego. Poza wsparciem finansowym na podejmowane działalności gospodarczej przewiduje się tutaj dotacje na rozwój istniejącej działalności gospodarczej a także na rozwój przetwórstwa lokalnego.</p>
<p>życia</p> <p>Poprawa jakości mieszkańców obszaru</p>	<p>Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich</p> <p>Wzrost innowacyjności, unowocześnienie sektora rolno-spożywczego oraz podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych</p> <p>Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wykorzystanie potencjałów endogenicznych na rzecz rozwoju lokalnego</p>	<p>Planowane do zrealizowania szkolenia wpłyną na wzrost innowacyjności i podniesienie wiedzy producentów rolnych i innych grup odbiorców. Jednocześnie planowany jest rozwój infrastruktury drogowej na obszarach wiejskich. Ponadto nastąpi aktywizacja mieszkańców dzięki wydarzeniom i realizacji inwestycji w zakresie sportu, rekreacji i kultury.</p>
<p>o</p> <p>Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD</p>	<p>Poprawa zbytu produktów rolnych i wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym</p> <p>Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wykorzystanie potencjałów endogenicznych na rzecz rozwoju lokalnego</p>	<p>Planuje się realizację inwestycji wspierających ochronę dziedzictwa lokalnego. Jednocześnie planuje się poprawę zbytu produktów rolnych i wzmocnienie pozycji rolników poprzez realizację wydarzeń promocyjnych o charakterze krajowym i międzynarodowym, które mają promować lokalne produkty.</p>

1.3. Cele z podziałem na źródła finansowania

Cele zostaną zrealizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich:

- I. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy – cel będzie realizowany poprzez wspieranie istniejących i nowopowstających przedsiębiorstw na terenie obszaru LGD – dofinansowanie będzie przyznawane w ramach PROW – EFRROW
- II. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru - cel będzie realizowany poprzez wspieranie rozwoju infrastruktury oraz zagospodarowanie wolnego czasu mieszkańców LGD – wsparcie będzie przyznawane w ramach PROW – EFRROW
- III. Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD – cel będzie realizowany poprzez wspieranie dziedzictwa lokalnego oraz projekty promujące lokalne produkty – wsparcie będzie przyznawane w ramach PROW – EFRROW.

1.4. Przedsięwzięcia realizowane w ramach RLKS

W ramach LSR planuje się realizację wielu przedsięwzięć, które będą służyły wsparciu następujących sektorów:

- społecznego,
- gospodarczego,
- publicznego.

A także będą opowiadały na zdiagnozowane problemy społeczne związane z:

- wysokim bezrobociem,
- niską opłacalnością produkcji rolnej,
- barierami w prowadzeniu działalności rolniczej i przetwórstwa lokalnego,
- niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości,
- niedostateczną ofertą spędzania wolnego czasu w obszarze kultury i sportu,
- niedostatecznie rozbudowaną infrastrukturą drogową i towarzyszącą
- niedostatecznym wsparciem ochrony dziedzictwa kulturowego regionu.

Poniżej znajduje się charakterystyka poszczególnych przedsięwzięć oraz wskazanie sposobu ich realizacji.

1. Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw

- W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się udzielenie dotacji na inwestycje w przedsiębiorstwach.

Uzasadnienie:

Realizacja powyższego przedsięwzięcia skierowana jest bezpośrednio do sektora gospodarczego. Przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność w zakresie innym niż rolnictwo, uzyskują wsparcie na rozwój swoich przedsiębiorstw poprzez dotacje na inwestycje. Tego typu wsparcie przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwie korzystającym z dotacji. Dzięki temu, więcej osób z obszaru LGD będzie mogło podjąć zatrudnienie i zmniejszy się poziom bezrobocia. Wpłynie to także na poprawę kondycji samych przedsiębiorstw i ich dalszy rozwój.

2. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

- W ramach tego przedsięwzięcia planuje się udzielenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Uzasadnienie:

Realizacja powyższego przedsięwzięcia skierowana jest do osób, które planują rozpoczęcie działalności gospodarczej, jednak ich sytuacja materialna nie pozwala na samodzielne sfinansowanie wydatków związanych z uruchomieniem działalności. Pomoc będzie skierowana do wszystkich mieszkańców obszaru LGD, którzy do tej pory nie korzystali z tego typu pomocy. Możliwe będzie również wsparcie rolników w zakresie zakładania działalności gospodarczej w obszarze produkcji artykułów spożywczych lub produkcji napojów. Dla wielu osób zamieszkujących obszar LGD, rozpoczęcie prowadzenia własnej działalności jest jedyną możliwością podjęcia pracy. Jest to szczególnie ważne w sytuacjach kiedy osoby te:

- nie posiadają udokumentowanych kwalifikacji, pozwalających na podjęcie pracy,
- nie mogą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy ze względu np. na opiekę nad dzieckiem,
- uzyskują niskie dochody z produkcji rolnej, ale nie mogą uzyskać wsparcia od innych instytucji (np. Urzędów Pracy).

Ponadto, realizacja niniejszego przedsięwzięcia umożliwi mieszkańcom obszaru LGD pokonanie wielu barier związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej, w tym m.in. związanych z brakiem potrzebnych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

3. Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego, w tym współpracy rolników ze sobą

- W ramach tego przedsięwzięcia planuje się udzielenie dotacji na wsparcie lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego.

Uzasadnienie:

Celem udzielenia dotacji jest wsparcie istniejących przedsiębiorstw, które zamierzają rozpocząć działalność w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów. Realizacja powyższego przedsięwzięcia przyczyni się do wzmocnienia potencjału gospodarczego mieszkańców obszaru LGD – w szczególności osób prowadzących działalność rolniczą (skupowanie przez przedsiębiorców produktów rolnych uprawianych na obszarze LGD) oraz istniejących przedsiębiorców (dotacja na rozpoczęcie działalności w zakresie przetwórstwa).

4. Szkolenia dla 3 sektorów LGD

- W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się przeprowadzenie szkoleń dla poszczególnych sektorów LGD.

Uzasadnienie:

Realizacja powyższego przedsięwzięcia skierowana jest do wszystkich sektorów (gospodarczego, społecznego i publicznego). Przedsięwzięcie zakłada organizację szkoleń wynikających z potrzeb zgłaszanych przez lokalne instytucje i mieszkańców obszaru objętego LSR. Zadaniem szkoleń jest podwyższanie kwalifikacji i umiejętności zarówno mieszkańców jak i grup społecznych, przedsiębiorców, ich pracowników jak i sektora publicznego. Organizowane będą zarówno szkolenia wyjazdowe, jak też szkolenia na obszarze LGD.

5. Dotacje wspierające ochronę środowiska

- W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się udzielenie dotacji na inwestycje w zakresie ochrony środowiska.

Uzasadnienie:

Realizacja powyższego przedsięwzięcia skierowana jest głównie do mieszkańców obszaru LGD i będzie stanowiła odpowiedź na często występujące na obszarach rolniczych problemy, związane m.in. z nieodpowiednim odprowadzaniem ścieków. W ramach tego przedsięwzięcia planuje się udzielenie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

6. Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji

- W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się organizację wydarzeń w zakresie kultury, sportu i rekreacji.

Uzasadnienie:

Przedsięwzięcie skierowane jest do sektora społecznego oraz publicznego i będzie stanowiło odpowiedź na ujawnione w badaniach potrzeby mieszkańców, związane z obecnie niedostateczną liczbą ofert spędzania wolnego czasu w obszarze kultury i sportu. Pozwoli to wpłynąć pozytywnie na aktywizację społeczności lokalnej i zaspokojenie jej oczekiwań związanych ze sferą integracji.

7. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu i rekreacji

W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się realizację projektu:

- Realizacja inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury sportu i rekreacji,
- Realizację projektu współpracy (o charakterze krajowym).

Uzasadnienie:

Realizacja przedsięwzięcia skierowana jest do sektora społecznego, publicznego oraz gospodarczego. Wymienione typy projektów stanowią odpowiedź na potrzebę społeczeństwa dotyczącą niedostatecznej oferty spędzania wolnego czasu w obszarze sportu. Jednocześnie, przyczynią się do zwiększenia dostępności infrastruktury sportowej dla mieszkańców oraz miejsca spędzania wolnego czasu przez najmłodszych mieszkańców LGD. Realizacja projektu współpracy również będzie

dotyczyć inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury sportu i rekreacji, ponieważ będzie to budowa ścieżki nordic walking.

8. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej

- W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się realizację inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej.

Uzasadnienie:

Realizacja przedsięwzięcia skierowana jest do sektora publicznego oraz gospodarczego. Stanowi odpowiedź na zgłaszaną przez mieszkańców potrzebę rozbudowy infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej. Wskazują na to wyniki badań ankietowych przeprowadzonych we wszystkich gminach obszaru, według których inwestycje drogowe to jeden z najważniejszych tematów do realizacji w nowym okresie programowania.

9. Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego

- W ramach tego przedsięwzięcia, planuje się realizację inwestycji w zakresie ochrony dziedzictwa lokalnego.

Uzasadnienie:

Realizacja przedsięwzięcia skierowana jest do wszystkich sektorów. Stanowi odpowiedź na potrzebę mieszkańców związaną z niedostatecznym obecnie poziomem wsparcia ochrony dziedzictwa kulturowego regionu. Jest to bardzo ważne, ponieważ na obszarze LGD występuje wiele zabytkowych obiektów sakralnych oraz świeckich, które stanowią cenny dorobek kulturowy objęty ochroną konserwatorską.

10. Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym

W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację:

- Organizację wydarzeń lokalnych i zewnętrznych,
- Realizację projektu współpracy o charakterze międzynarodowym.

Uzasadnienie:

Realizowane operacje będą miały na celu promowanie LGD i jej walorów turystycznych, gospodarczych czy kulturalnych zarówno na terenie LGD ProKoPaRa jak też poza obszarem. Ponadto, realizacja projektów przyczyni się do promocji obszaru oraz lokalnych produktów. Jednocześnie LGD ProKoPaRa będzie współpracowała z innymi LGD w ramach projektów współpracy, mając na celu promocję lokalnych produktów na arenie międzynarodowej.

5.5. Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych

Tabela 8. Cele i wskaźniki

1.0	Cel ogólny I	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy				
1.1	Cele	Rozwój postaw przedsiębiorczych i wzrost samozatrudnienia				
1.2	szcze- gółowe	Rozwój rynków zbytu i wspieranie przetwórstwa lokalnego				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/ sposób pomiaru
W 1.0	Spadek liczby osób bezrobotnych na terenie LGD ProKoPaRa		osoba	1793	1761	Dane zostaną pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy/pomiar zostanie wykonany w 2023 roku
W 1.0	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych		sztuka	1623	1635	Dane zostaną pozyskane z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej/ pomiar zostanie wykonany w 2023 roku
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
w.1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)		etat	0	32	Źródłem danych będą deklaracje ZUS DRA, wpisy do ewidencji działalności gospodarczej/ pomiar będzie dokonywany raz w roku w okresie trwałości operacji. Deklaracja ZUS DRA będzie określała liczbę pracowników w przedsiębiorstwach, które otrzymały wsparcie w ramach LSR, pomiar ewidencji działalności gospodarczej – liczba istniejących przedsiębiorstw które otrzymały wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i ich funkcjonowania na rynku
w.1.2	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu		sztuka	0	10	Źródłem danych będzie sprawozdanie podmiotu, który otrzymał wsparcie na działalność związaną z przetwórstwem produktów lokalnych

Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				Źródło danych/sposób pomiaru
			Nazwa	Jednostka miary	Wartość		
					Początkowa 2015 rok	Końcowa 2023 rok	
Przedsięwzięcie 1.1 Wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa działające w sektorze MŚP na terenie LGD „ProKoPaRa”, nie prowadzące działalności związanej z rolnictwem	konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	0	6	Dane wynikające z zawartych umów z beneficjentami – kserokopie oraz raportów końcowych/pomiar będzie dokonywany raz w roku przez okres trwałości operacji
			Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowane na innowacje	sztuka	0	2	
Przedsięwzięcie 1.2 Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Osoby fizyczne planujące rozpoczęcie działalności gospodarczej	konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuka	0	9	Dane wynikające z zawartych umów z beneficjentami – kserokopie oraz raportów końcowych/pomiar będzie dokonywany raz w roku przez okres trwałości operacji
			Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje	sztuka	0	3	
Przedsięwzięcie 1.3 Rozwój	Przedsiębiorstwa działające w sektorze	konkurs	Liczba operacji polegających na	sztuka	0	1	Dane wynikające z zawartych umów z beneficjentami – kserokopie oraz

rynku zbytu i przetwórstwa rolno – spożywczego.	MŚP na terenie LGD „ProKoPaRa”, zamierzające rozpocząć działalność związaną z przetwórstwem lokalnych produktów		rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju rynku zbytu przetwórstwa rolno-spożywczego			raportów końcowych/pomiar będzie dokonywany raz w roku przez okres trwałości operacji
2.0	Cel ogólny II	Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru				
3	Cele	Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności społeczności lokalnej				
4	szczegółowe	Wspieranie rozwiązań pro-ekologicznych				
5		Poprawa oferty spędzania wolnego czasu w sferze kultury, sportu i rekreacji				
6		Modernizacja i budowa elementów infrastruktury drogowej				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W 2.0		Wzrost świadomości w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatu	sztuka	321	340	Bank Danych Lokalnych GUS/dane zostaną pozyskane na koniec okresu realizacji strategii – 2023 rok
W 2.0		Wzrost procentowy mieszkańców zadowolonych z życia na obszarze LGD biorących udział w wydarzeniach o charakterze kulturalnym sportowym i rekreacyjnym	osoba	2000	3000	Dane wynikające z przeprowadzonych ankiet na koniec okresu realizacji strategii – 2023 rok
W 2.0		Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie LGD – spadek wypadkowości na terenie powiatu proszowickiego	osoba	50	45	Bank Danych Lokalnych GUS/dane zostaną pozyskane na koniec okresu realizacji strategii – 2023 rok
		Wskaźniki rezultatu dla	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru

		celów szczegółowych				
w.2.1	Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych wsparciem	osoba	0	70	Źródłem pomiaru danych będą umowy na przeprowadzenie szkoleń oraz listy obecności/pomiar będzie dokonywany jednorazowo po zakończeniu każdego szkolenia	
w.2.2	Liczba osób oceniających szkolenie jako adekwatne do oczekiwań zawodowych	osoba	0	50	Źródłem pomiaru będą ankiety ewaluacyjne przeprowadzone na koniec każdego bloku szkoleniowego/pomiar zostanie wykonany jednorazowo w dniu zakończenia szkolenia	
w.2.3	Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty	osoba	0	100	Źródłem pomiaru będą raporty z inwestycji określające przyrost liczby osób odwiedzających/pomiar będzie dokonywany raz w roku w okresie trwałości projektu	
w.2.4	Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego	osoba	0	5 000	Źródłem pomiaru będą raporty z inwestycji zawierające pomiary ruchu na wybudowanych, wyremontowanych odcinkach dróg/pomiar będzie dokonywany raz z roku w okresie trwałości projektu	
W 2.5	Wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków	gospodarstwo	0	10	Źródłem pomiaru będą raporty z inwestycji określające przyrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków/pomiar będzie dokonywany raz z roku w okresie trwałości projektu	
w.2.5	Wzrost liczby instalacji dotyczących odnawialnych źródeł energii	gospodarstwo	0	10	Źródłem pomiaru będą raporty z inwestycji określające przyrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków/pomiar będzie dokonywany raz z roku w okresie trwałości projektu	
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu			
			Nazwa	Jednostka	Wartość	Źródło danych/sposób pomiaru

		(konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)		a miary	Początkowa 2015 rok	Końcowa 2023 rok	
1.4 Szkolenia dla 3 sektorów LGD	Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności dla przedstawicieli 3 sektorów na obszarze LGD Sektor społeczny, gospodarczy, publiczny	projekt grantowy	Liczba szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności dla przedstawicieli trzech sekt. LGD	sztuka	0	7	Dane wynikające z zawartych umów z trenerem lub instytucją szkolącą – kserokopie/pomiar będzie dokonywany jednorazowo po zakończeniu szkolenia
1.5 Dotacje wspierające ochronę środowiska	Mieszkańcy obszaru LGD	projekt grantowy	Liczba operacji w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków	sztuka	0	10	Dane wynikające z zawartych umów z beneficjentami – kserokopie/pomiar będzie dokonywany dwukrotnie: 1. po podpisaniu umowy, 2. po rozliczeniu dotacji
	Mieszkańcy obszaru LGD	projekt grantowy	liczba operacji w zakresie odnawialnych źródeł energii	sztuka	0	10	Dane wynikające z zawartych umów z beneficjentami – kserokopie/pomiar będzie dokonywany dwukrotnie: 1. po podpisaniu umowy, 2. po rozliczeniu dotacji
1.6 Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie	JST, sektor społeczny	projekt grantowy	liczba projektów dotyczących wydarzeń lokalnych w zakresie: kultury, sportu, rekreacji.	sztuka	0	8	Dane wynikające z zawartej umowy na realizację operacji potwierdzone rozliczeniem ostatecznym/pomiar będzie się odbywał jednorazowo po rozliczeniu dotacji

kultury, sportu i rekreacji							
1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury; sportu, rekreacji, kultury.	JST	Konkurs	Liczba operacji w zakresie nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury: sportu, rekreacji, kultury.	sztuka	0	6	Dane wynikające z zawartej umowy na realizację operacji potwierdzone rozliczeniem ostatecznym
		Projekt współpracy	Liczba zorganizowanych projektów współpracy	sztuka	0	1	Protokół z realizacji zadania/ pomiar zostanie wykonany jednorazowo po realizowaniu i rozliczeniu wartości inwestycji
1.8 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej	JST	konkurs	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	sztuka	0	4	Dane wynikające z zawartej umowy na realizację operacji potwierdzone rozliczeniem ostatecznym/pomiar będzie dokonywany na podstawie sprawozdań z inwestycji w okresie trwałości projektu – raz w roku
3.0	Cel ogólny III	Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD					
7	Cele	Działania w obszarze zachowania dziedzictwa kulturowego					
8	szczegółowe	Wspieranie promocji walorów LGD i produkcji regionalnej oraz zwiększanie współpracy międzygminnej, międzysektorowej i międzybranżowej					
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
W 3.0		Zwiększenie liczby turystów na terenie powiatu proszowickiego wg liczby noclegów	sztuka	12 056	14 000	Bank Danych Lokalnych GUS/ dane zostaną pozyskane na koniec okresu realizacji strategii – 2023 rok	

		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
w.3.1	Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty		osoba	0	100	Źródłem pomiaru będą raporty z inwestycji określające przyrost liczby osób odwiedzających/pomiar będzie dokonywany raz w roku w okresie trwałości projektu	
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				Źródło danych/sposób pomiaru
			Nazwa	Jednostka miary	Wartość		
					Początkowa 2015 rok	Końcowa 2023 rok	
Przedsięwzięcie 1.9 Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego	JST, sektor społeczny	konkurs	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	sztuka	0	3	Dane wynikające z zawartych umów z beneficjentami – kserokopie
			Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	Nie dotyczy	0	0	Nie dotyczy
Przedsięwzięcia	JST, Sektor społeczny	projekt	Liczba operacji w	sztuka	0	10	Dane wynikające z zawartych umów

e 1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym		grantowy	zakresie organizacji lub udziału w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym				z beneficjentami – kserokopie
4.0	Cel ogólny	Aktywizacja i projekty współpracy					
4.1	Cele	Aktywizacja					
4.2	szczegółowe w obszarze aktywizacji i współpracy	Projekty współpracy					
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
W 4.0	Zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru objętego LGD		osoba	73	150	Dane wynikające z ankiet LGD/dane zostaną pozyskane na koniec okresu realizacji strategii – 2023 rok	
W 4.0	Zwiększenie współpracy pomiędzy LGD poprzez realizację projektów współpracy		sztuka	2	4	Dane wynikające z kserokopii umów i porozumień na realizację projektów oraz sprawozdań/ dane zostaną pozyskane na koniec okresu realizacji strategii – 2023 rok	
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	

w.4.1	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonych w biurze LGD	osoba	0	30	Źródłem pomiaru będą dane dotyczące doradztwa oraz wyniki konkursów/pomiar będzie dokonywany raz w roku w okresie trwałości projektu		
w.4.2	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	osoba	0	50	Źródłem danych będzie lista obecności na spotkaniach/pomiar będzie dokonywany każdorazowo po zakończeniu spotkania		
w.4.3	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoba	0	40	Źródłem danych będą ankiety ewaluacyjne ze spotkań/pomiar będzie dokonywany każdorazowo po zakończeniu spotkania		
w.4.4	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	sztuka	0	2	Źródłem danych będą sprawozdania ze zrealizowanych projektów współpracy/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu projektu współpracy		
w.4.5	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane (określone w LSR), młodzież, turyści, inne	sztuka	0	2	Źródłem danych będą sprawozdania ze zrealizowanych projektów współpracy/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu projektu współpracy		
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
			Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
					Początek a 2015 rok	Końcowa 2023 rok	

Przedsięwzięcie: Projekty współpracy	JST, sektor społeczny	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy krajowej	sztuka	0	1	Źródłem danych będą sprawozdania ze zrealizowanych projektów współpracy/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu projektu współpracy
			Liczba zrealizowanych projektów współpracy, międzynarodowej	sztuka	0	1	Źródłem danych będą sprawozdania ze zrealizowanych projektów współpracy/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu projektu współpracy
			Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	0	11	Źródłem danych będą sprawozdania ze zrealizowanych projektów współpracy/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu projektu współpracy
Przedsięwzięcie: Aktywizacja	LGD	Aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	sztuka	0	10	Źródłem danych będą sprawozdania z realizacji aktywizacji – w zakresie szkoleń/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu szkolenia
	LGD	Aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	sztuka	0	30	Źródłem danych będą sprawozdania z realizacji aktywizacji – w zakresie szkoleń/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu szkolenia
	Sektor społeczny, gospodarczy i publiczny	Aktywizacja	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	sztuka	0	50	Źródłem danych będą karty usług doradczych/pomiar będzie dokonany raz w roku
	Sektor społeczny, gospodarczy i publiczny	Aktywizacja	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	sztuka	0	10	Źródłem danych będą sprawozdania ze spotkań informacyjnych oraz listy obecności/pomiar będzie dokonany jednorazowo po zakończeniu spotkania

W tabeli powyżej przypisano do celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć wskaźniki obrazujące oddziaływanie, rezultaty oraz produkty, jakie zostaną osiągnięte w wyniku realizacji LSR na obszarze LGD.

Uzasadnienie wyboru konkretnego wskaźnika w kontekście jego adekwatności do celów i przedsięwzięć:

Cel ogólny I Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy,

Cele szczegółowe:

1. Rozwój postaw przedsiębiorczych i wzrost samozatrudnienia
2. Rozwój rynków zbytu i wspieranie przetwórstwa lokalnego

Wskaźniki oddziaływania:

Spadek liczby osób bezrobotnych na terenie LGD ProKoPaRa – w wyniku podejmowania działalności gospodarczej oraz wspierania rozwoju przedsiębiorstw nastąpi spadek bezrobocia

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych – w wyniku wspierania wzrostu samozatrudnienia wzrośnie liczba podmiotów gospodarczych

Wskaźniki rezultatu:

Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem) – przyznane dotacja mają ścisłe przełożenie na liczbę utworzonych miejsc pracy

Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych – w wyniku wspierania sektora przetwórczego wzrośnie liczba podmiotów korzystających z ich wsparcia

Wskaźniki produktu:

Przedsięwzięcie 1.1 Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw - Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa – bezpośrednio zostanie przyznane wsparcie na rozwój istniejących przedsiębiorstw, Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje – promowane będą operacje skierowane na innowacje, co przyczyni się do ich realizacji

Przedsięwzięcie 1.2 Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej - Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – przedsięwzięcie jest związane z tworzeniem nowych przedsiębiorstw, Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje - promowane będą operacje skierowane na innowacje, co przyczyni się do ich realizacji

Przedsięwzięcie 1.3 Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego - Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa - bezpośrednio zostanie przyznane wsparcie na rozwój istniejących przedsiębiorstw

Cel ogólny II Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru

Cele szczegółowe:

3. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności społeczności lokalnej,
4. Wspieranie rozwiązań pro-ekologicznych,
5. Poprawa oferty spędzania wolnego czasu w sferze kultury, sportu i rekreacji,
6. Modernizacja i budowa elementów infrastruktury drogowej

Wskaźniki oddziaływania:

Wzrost świadomości w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatu – w wyniku realizacji przedsięwzięcia 1.5 nastąpi wzrost świadomości w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatu

Wzrost procentowy mieszkańców zadowolonych z życia na obszarze LGD biorących udział w wydarzeniach o charakterze kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym – w wyniku realizacji przedsięwzięć 1.6 i 1.7 nastąpi procentowe zwiększenie udziału społeczności lokalnej w życiu kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym

Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie LGD – spadek wypadkowości na terenie powiatu proszowickiego – w wyniku realizacji inwestycji drogowych nastąpi poprawa bezpieczeństwa na terenie LGD i całego powiatu.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób przeszkolonych, w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych wsparciem – w wyniku przeprowadzenia szkoleń osiągnięty zostanie wskaźnik liczby osób, które zostaną przeszkolone w wyniku realizacji LSR

Liczba osób oceniających szkolenie jako adekwatne do oczekiwań zawodowych – zakłada się że większość (80%) uczestników uzna szkolenia jako adekwatne do ich oczekiwań

Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty – w wyniku realizacji zadań z zakresu infrastruktury kultury, sportu i rekreacji nastąpi wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i inne obiekty

Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego – nastąpi wzrost liczby osób korzystających ze zmodernizowanej lub nowej infrastruktury drogowej

Wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków– nastąpi wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków

Wzrost liczby instalacji dotyczących odnawialnych źródeł energii – nastąpi wzrost liczby instalacji dotyczących odnawialnych źródeł energii.

Wskaźniki produktu:

Przedsięwzięcie 1.4 Szkolenia dla 3 sektorów LGD - Liczba szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności dla przedstawicieli trzech srk. LGD – wskaźnik określa liczbę zrealizowanych szkoleń

Przedsięwzięcie 1.5 Dotacje wspierające ochronę środowiska - Liczba operacji w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków, liczba operacji w zakresie odnawialnych źródeł energii– wskaźnik określa liczbę dotacji dotyczących ochrony środowiska

Przedsięwzięcie 1.6 Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji - Liczba przeprowadzonych projektów dotyczących wydarzeń lokalnych w zakresie kultury sportu i rekreacji – wskaźnik określa liczbę wydarzeń lokalnych w ramach realizacji LSR

Przedsięwzięcie 1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury: sportu, rekreacji, kultury - Liczba operacji w zakresie nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury: sportu, rekreacji, kultury– wskaźnik zostanie osiągnięty w wyniku realizacji zadań w przedmiotowym zakresie

Przedsięwzięcie 1.8 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej - Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego – wskaźnik określać będzie stopień osiągnięcia założeń w zakresie inwestycji dotyczących infrastruktury drogowej

Cel ogólny III Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD

Cele szczegółowe:

7. Działania w obszarze zachowania dziedzictwa kulturowego

8. Wspieranie promocji walorów LGD i produkcji regionalnej oraz zwiększanie współpracy międzygminnej, międzysektorowej

Wskaźniki oddziaływania:

Zwiększenie liczby turystów na terenie powiatu proszowickiego wg liczby noclegów – należy zakładać wzrost liczby turystów na terenie LGD w wyniku realizacji zadań z zakresu wspierania modernizacji obiektów istotnych dla zachowania dziedzictwa lokalnego

Wskaźniki rezultatu:

Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty – zakłada się wzrost liczby osób odwiedzających zabytki w wyniku ich modernizacji

Wskaźniki produktu:

Przedsięwzięcie 1.9 Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego
Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii – zakłada się realizację wskaźnika w wyniku udzielonego wsparcia

Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury – wskaźnik będzie realizowany poprzez realizację przedsięwzięcia 1.9

Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR – wskaźnik zostanie zrealizowany w wyniku przyznania wsparcia na inwestycje z zakresu zachowania dziedzictwa lokalnego

Przedsięwzięcie 1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym

Liczba operacji w zakresie organizacji lub udziału w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym – wskaźnik zostanie zrealizowany w wyniku wspierania projektów grantowych na organizację wydarzeń lokalnych

Źródła danych do pomiaru zostały określone w tabeli powyżej w **Tabeli 9. Cele i wskaźniki**

Sposób liczenia wskaźników w poszczególnych pozycjach jest zróżnicowany i zależy od charakteru danych:

- dla danych w ramach wskaźników oddziaływania – pozyskiwane dane wynikają z ogólnodostępnych baz danych, w tym banku danych lokalnych, innych opracowań statystycznych, opracowań strategicznych (przypisano konkretne opracowania do poszczególnych wskaźników)

- dla danych w ramach wskaźników produktów i rezultatów - pozyskiwanie danych jest związane z analizą dokumentacji związanej z realizacją strategii (umowy, sprawozdania, raporty, listy obecności i inne dokumenty wytworzone na potrzeby realizacji monitoringu)

Stan początkowy dla wskaźników oddziaływania został określony jako stan statystyczny, wynikający z baz danych ogólnodostępnych.

Stan początkowy wskaźników rezultatu i produktu jest zerowy a jego stan zmieni się w trakcie realizacji poszczególnych przedsięwzięć zawartych w LSR.

Stan docelowy wskaźnika został określony w Tabeli 10. Cele i wskaźniki a przypisane wskaźniki zostały tam opomiarowane. Ustalenie stanu docelowego wskaźnika wynika z założeń LSR i przewidzianych do wydatkowania środków finansowych. Wszystkie wskaźniki są realne do osiągnięcia przy określonym poziomie dofinansowania.

6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

6.1. Charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych

W celu ustanowienia kryteriów wyboru i oceny wniosków przyjęto rozwiązania formalno-instytucjonalne oparte o zapisy Rozporządzenia 1303/2013, zgodnie z którymi do zadań LGD w nowym okresie programowania 2014-2020 należeć będzie m.in. opracowanie procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru operacji.

W przypadku projektów grantowych, zasady realizacji będzie regulować ustawa o rozwoju lokalnym oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020.

Na podstawie powyższych przepisów prawnych, LGD ProKoPaRa opracuje procedury związane z oceną, wyborem, rozliczaniem, monitoringiem i kontrolą wniosków dotyczących projektów grantowych, operacji i operacji własnych.

Kluczowym celem jest właściwe przygotowanie powyższych procedur, jest to szczególnie ważne, ponieważ umożliwi realizację Strategii oraz osiągnięcie zakładanych w Strategii wskaźników.

Procedury wyboru i oceny operacji zostały opracowane na podstawie Ustawy RLKS - ustawa z dnia 20.02.2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 2015.378 z późn. zm.), oraz ustawy z dnia 11.07.2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. 2014.1146 z późn. zm.).

Celem procedur jest zapewnienie jednolitego sposobu oceny operacji w zakresie wdrażania LSR przez Radę, z uwzględnieniem specyfiki procedur wyboru operacji współfinansowanych ze środków EFROW oraz zachowania przejrzystości, rzetelności, bezstronności, równego dostępu do informacji i sposobie wyboru operacji do dofinansowania oraz równego traktowania wnioskodawców.

Poszczególne procedury zostaną opracowane w sposób zapewniający przejrzysty podział zadań i zakres odpowiedzialności poszczególnych organów LGD, zapewnienie parytetu w poszczególnych głosowaniach organu decyzyjnego (gwarantującego, że co najmniej 50% głosów podczas wyboru wniosków pochodzi od członków, którzy nie są przedstawicielami sektora publicznego).

Procedury mają na celu zapewnienie stosowania tych samych kryteriów w ramach danego naboru, sformułowanie mierzalnych i zrozumiałych wskaźników pomiaru, organizacji naborów wniosków przy uwzględnieniu minimalnych wymogów. Procedury będą udostępnione do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej LGD oraz w biurze LGD ProKoPaRa.

W ramach poszczególnych przedsięwzięć można określić ogólne kryteria wyboru projektów:

Przedsięwzięcie 1.1 Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw

- dotacje na inwestycje w przedsiębiorstwie

Kluczowe cele:

- zwiększenie liczby miejsc pracy w lokalnych przedsiębiorstwach,
- zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze LGD,
- rozwój działalności gospodarczej przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze LGD.

Założenia:

- o dofinansowanie będą mogły się ubiegać podmioty wykonujące działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz mają swoją siedzibę na obszarze objętym LSR i nie prowadzą działalności związanej z rolnictwem,
- dofinansowanie będzie udzielone na zasadzie refundacji,
- realizacja projektu zakłada utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty,
- realizacja projektu zakłada utrzymanie utworzonego miejsca pracy przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty płatności końcowej,
- podmiot ubiegający się o wsparcie nie otrzymał dofinansowania na utworzenie działalności gospodarczej, lub upłynęło co najmniej 2 lata od dnia przyznania tej pomocy, lub też kwota przyznanej pomocy nie przekroczyła 25 tys. zł,
- podmiot ubiegający się o wsparcie nie otrzymał dofinansowania na utworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego, lub też kwota przyznanej pomocy nie przekroczyła 25 tys. zł.

Innowacyjność:

Dodatkowo premiiowane będą projekty, w których mamy do czynienia z:

- zastosowaniem pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie,
- stosowaniem pomysłów i rozwiązań gdzie indziej nieznanymi,
- nowatorskimi zastosowaniami lokalnych zasobów,
- rozwojem nowych rodzajów produkcji lub usług,
- nowymi sposobami zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju.

Przedsięwzięcie 1.2 Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Udzielenie dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest niezwykle ważne, ponieważ obecnie żadna instytucja nie daje możliwości pozyskania aż 50 tys. zł na otwarcie działalności gospodarczej. Obecnie jedyną możliwość pozyskania dofinansowania oferują Powiatowe Urzędy

Pracy, jednakże maksymalny poziom dotacji wynosi ok. 20 tys. zł. Ponadto, z możliwości pozyskania dofinansowania z Powiatowych Urzędów Pracy wykluczeni są rolnicy. Należy podkreślić, że tego typu przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na potrzeby ludności zamieszkującej obszar LGD. W wyniku konsultacji społecznych mieszkańcy jednoznacznie wskazali, że słabą stroną obszaru jest wysoki poziom bezrobocia. Realizacja przedsięwzięcia mającego na celu udzielenie dofinansowania na utworzenie działalności gospodarczej przyczyni się zmniejszenia problemu bezrobocia na obszarze.

Kluczowe cele:

- zwiększenie wskaźnika przedsiębiorczości na obszarze LGD,
- zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze LGD.

Założenia:

- dofinansowane może się ubiegać podmiot, który nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie, chyba, że podejmuje działalność gospodarczą sklasyfikowaną w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie PKD jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów,
- w okresie 2 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie tej pomocy nie wykonywał działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej, w szczególności nie był wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, albo w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- o dofinansowanie może się ubiegać podmiot, któremu dotychczas nie została przyznana pomoc na operacje w tym zakresie,
- podmiot ubiegający się o wsparcie, zobowiązuje się do prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej, daje to pewność osiągnięcia zakładanego wskaźnika powstania nowego podmiotu
- maksymalna kwota operacji może wynosić 100 tys. zł
- dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej będzie udzielane w wysokości 50 tys. zł

Innowacyjność

Dodatkowo premiowane będą projekty, w których mamy do czynienia z:

- zastosowaniem pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie,
- stosowaniem pomysłów i rozwiązań gdzieindziej nieznanymi,
- nowatorskimi zastosowaniami lokalnych zasobów,
- rozwojem nowych rodzajów produkcji lub usług,
- nowymi sposobami zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju.

Przedsięwzięcie 1.3 Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego,

- dotacje na wsparcie lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego

Kluczowe cele:

- zwiększenie liczby miejsc pracy w lokalnych przedsiębiorstwach,
- zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze LGD,
- rozwój przetwórstwa lokalnego na obszarze LGD.

Założenia:

- dofinansowanie będą mogły się ubiegać podmioty wykonujące działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz mają swoją siedzibę na obszarze objętym LSR i zamierzają rozpocząć działalność w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów,

- dofinansowanie będzie miało formę refundacji,
- realizacja projektu zakłada utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty,
- realizacja projektu zakłada utrzymanie utworzonego miejsca pracy przez co najmniej 3 lata od dnia wypłaty płatności końcowej,
- podmiot ubiegający się o wsparcie nie otrzymał dofinansowania na utworzenie działalności gospodarczej, lub upłynęło co najmniej 2 lata od dnia przyznania tej pomocy, lub też kwota przyznanej pomocy nie przekroczyła 25 tys. zł,
- podmiot ubiegający się o wsparcie nie otrzymał dofinansowania na utworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego, lub też kwota przyznanej pomocy nie przekroczyła 25 tys. zł.

Innowacyjność:

Dodatkowo premiiowane będą projekty, w których mamy do czynienia z:

- zastosowaniem pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie,
- stosowaniem pomysłów i rozwiązań gdzie indziej nieznanymi,
- nowatorskimi zastosowaniami lokalnych zasobów,
- rozwojem nowych rodzajów produkcji lub usług,
- nowymi sposobami zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju.

Przedsięwzięcie 1.4 Szkolenia dla 3 sektorów LGD

- szkolenia dla sektora społecznego, gospodarczego i publicznego

Kluczowe cele:

- podniesienie kompetencji przedstawicieli sektora gospodarczego, społecznego i publicznego w zakresie wskazanym przez wymienione sektory (np. dla OSP szkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy).

Założenia:

- pomoc zostanie przyznana podmiotom z sektora społecznego, gospodarczego i publicznego, mającym swoją siedzibę na obszarze objętym LSR,
- szkolenia będą dotyczyły tematów zgłaszanych przez poszczególne sektory,
- maksymalny poziom wsparcia na tego typu projektu przyznawana w wysokości do 70% kosztów kwalifikowanych.

Przedsięwzięcie 1.5 Dotacje wspierające ochronę środowiska

- dotacje na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków lub zastosowanie odnawialnych źródeł energii

Kluczowe cele:

- poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru LGD poprzez wsparcie mieszkańców obszaru w zakresie dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- poprawa stanu środowiska naturalnego obszaru LGD poprzez wsparcie mieszkańców obszaru w zakresie dofinansowania na zakup i montaż kolektorów słonecznych lub instalacji fotowoltaicznej.

Założenia:

- wsparciem zostaną objęci mieszkańcy obszaru LGD, którzy złożą wniosek.

Innowacyjność:

Dodatkowo premiiowane będą projekty, w których mamy do czynienia z:

- zastosowaniem pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie,

- stosowaniem pomysłów i rozwiązań gdziekolwiek nieznanych,
- nowatorskimi zastosowaniami lokalnych zasobów,
- rozwojem nowych rodzajów produkcji lub usług,
- nowymi sposobami zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju.

Przedsięwzięcie 1.6 Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji

- organizacja wydarzeń lokalnych o charakterze sportowym, kulturowym i rekreacyjnym

Kluczowe cele:

- zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru LGD w zakresie uczestnictwa w wydarzeniach sportowych, kulturowych i rekreacyjnych,
- zwiększenie aktywności sektora społecznego (np. koła gospodyń wiejskich, OSP) w zakresie organizacji wydarzeń sportowych, kulturowych i rekreacyjnych.

Założenia:

- zadanie będzie realizowane w ramach projektów grantowych,
- o dofinansowanie mogą się ubiegać podmioty sektora publicznego oraz społecznego,
- maksymalna kwota dofinansowania wyniesie 50 tys. zł.

Innowacyjność:

Dodatkowo premiiowane będą projekty, w których mamy do czynienia z:

- zastosowaniem pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie,
- stosowaniem pomysłów i rozwiązań gdziekolwiek nieznanych,
- nowatorskimi zastosowaniami lokalnych zasobów,
- rozwojem nowych rodzajów produkcji lub usług,
- nowymi sposobami zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju.

Przedsięwzięcie 1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury

- inwestycje w zakresie sportu, rekreacji i kultury

Kluczowe cele:

- zaspokojenie potrzeb społeczności w zakresie dostępu do infrastruktury sportu i rekreacji, umożliwiającej społeczności zagospodarowanie wolnego czasu,
- zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców obszaru LGD,
- integracja i aktywizacja społeczności.

Założenia:

- zadanie będzie realizowane w ramach konkursu ogłoszonego przez LGD,
- o dofinansowanie mogą się ubiegać podmioty sektora publicznego oraz społecznego,
- Minimalna całkowita wartość operacji wyniesie nie mniej niż 50 tys. zł

Innowacyjność:

Dodatkowo premiiowane będą projekty, w których mamy do czynienia z:

- zastosowaniem pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie,
- stosowaniem pomysłów i rozwiązań gdziekolwiek nieznanych,
- nowatorskimi zastosowaniami lokalnych zasobów,
- rozwojem nowych rodzajów produkcji lub usług,
- nowymi sposobami zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju.

- projekty współpracy o charakterze krajowym

Kluczowe cele:

- podniesienie poziomu współpracy pomiędzy LGD,
- zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej.

Założenia:

- pomoc będzie przyznawana LGD, które zawarły porozumienie o wspólnej realizacji operacji,
- pomoc będzie przyznawana na działania służące zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej,

Przedsięwzięcie 1.8 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej

- realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu infrastruktury drogowej

Kluczowe cele:

- poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej na obszarze objętym LSR,
- rozbudowa istniejącej infrastruktury drogowej,
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru LGD.

Założenia:

- zadanie będzie realizowane w ramach konkursu ogłoszonego przez LGD,
- o dofinansowanie mogą się ubiegać podmioty sektora publicznego,
- Minimalna całkowita wartość operacji wyniesie nie mniej niż 50 tys. zł

Przedsięwzięcie 1.9 Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego

- realizacja inwestycji w zakresie ochrony dziedzictwa lokalnego

Kluczowe cele:

- renowacja zabytków znajdujących się na obszarze LGD,
- poprawa walorów estetycznych obszaru LGD,
- zabezpieczenie zabytkowych obiektów przed szkodliwym działaniem warunków atmosferycznych,
- zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności.

Założenia:

- zadanie będzie realizowane w ramach konkursu ogłoszonego przez LGD,
- o dofinansowanie mogą się ubiegać podmioty sektora publicznego oraz społecznego
- maksymalna kwota dofinansowania wyniesie 50 tys. zł.

Przedsięwzięcie 1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach

- organizacja wydarzeń lokalnych i zewnętrznych

Kluczowe cele:

- promocja obszaru LGD,
- promocja lokalnych produktów opracowanych przez mieszkańców obszaru LGD,
- integracja i aktywizacja ludności zamieszkującej obszar LGD,

Założenia:

- o dofinansowanie będzie mógł się ubiegać sektor społeczny i publiczny z obszaru LGD,
- zadanie będzie realizowane w ramach projektów grantowych.

- Realizacja projektów współpracy o charakterze międzynarodowym

Kluczowe cele:

- rozwój rynku produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych z obszaru LGD,

- zbudowanie pozytywnego wizerunku obszaru LGD,
- stworzenie sieci dystrybucji produktów lokalnych.

Założenia:

- pomoc będzie przyznawana LGD, które zawarły porozumienie o wspólnej realizacji operacji,
- pomoc będzie przyznawana na działania służące zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej.

Wymagania minimalne dla projektów:

Aby projekt złożony przez Beneficjenta mógł zostać wybrany przez Lokalną Grupę Działania, minimalna ilość punktów, których uzyskanie jest warunkiem wyboru operacji stanowi 60% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania dla poszczególnych rodzajów operacji.

6.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

W celu realizacji projektów grantowych oraz operacji, LGD ProKoPaRa opracuje procedury i zasady regulujące kwestie wyboru oraz oceny operacji i projektów grantowych. Wynika to z zapisów Rozporządzenia 1303/2013, zgodnie z którymi do zadań LGD w nowym okresie programowania 2014-2020 należeć będzie m.in. „opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej”. A także ustawy o rozwoju lokalnym oraz rozporządzenia Ministra i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020.

Właściwe przygotowanie procedur oceny oraz wyboru projektów grantowych i operacji będzie przedmiotem szczególnej uwagi LGD, ponieważ będzie miało kluczowe znaczenie podczas realizacji Strategii. Nacisk będzie położony na to, aby procedury LGD zapewniały sprawny i transparentny wybór oraz skuteczne funkcjonowanie poszczególnych organów.

Dokumenty określające kryteria wyboru rozliczania, monitoringu i kontroli w ramach projektów grantowych, operacji oraz operacji własnych, będą regulowały kwestie dotyczące:

- opisu sposobu udostępniania procedur do wiadomości publicznej,
- zapewnienia parytetu w poszczególnych głosowaniach organu decyzyjnego, gwarantującego, że co najmniej 50% głosów podczas dokonywania wyboru wniosków do dofinansowania, pochodzi od członków, którzy nie są przedstawicielami sektora publicznego,
- przejrzystości podziału zadań i zakresu odpowiedzialności poszczególnych organów LGD w procesie oceny z uwzględnieniem przepisów prawa,
- stosowania tych samych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach danego naboru oraz sformułowania mierzalnych i zrozumiałych kryteriów, a w przypadku kryteriów jakościowych, opisu podejścia do tego kryterium,
- organizacji naboru wniosków przy uwzględnieniu minimalnych wymogów określonych przepisami prawa (czas trwania naboru, tryb ogłaszania, termin rozpoczęcia naboru, miejsce składania wniosków),
- sposobu oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji do dofinansowania,
- zasad w zakresie określania kwoty wsparcia dla danej operacji,
- zasad głosowania,
- sposobu informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu ,
- pisemnych deklaracji i oświadczeń o zachowaniu bezstronności,
- weryfikacji wykonania zadań przez grantobiorców (w przypadku projektów grantowych),

- rozliczania realizacji zadań przez grantobiorców (w przypadku projektów grantowych),
- sprawozdawczości,
- monitoringu i kontroli.

Kryteria wyboru projektów grantowych oraz operacji będą:

- obiektywne,
- przejrzyste,
- niedyskryminujące,
- powiązane z diagnozą obszaru,
- w bezpośredni sposób przyczyniały się do wyboru operacji i grantów, zmierzających do osiągnięcia określonych w LSR wskaźników produktu i rezultatu,
- mierzalne, a w przypadku kryteriów jakościowych będą zawierać szczegółowy opis podejścia do ich oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia,
- posiadały dodatkowe opisy, a sposób ich przyznawania nie będzie budził wątpliwości,
- zawierały opisy minimalnych i maksymalnych wartości oraz zasad przyznawania punktów,
- określały sposób przyznawania punktów premiujących

Premiowane będą projekty i operacje spełniające w szczególności jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:

- generujące nowe miejsca pracy,
- innowacyjne,
- przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i klimatu,
- realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne,
- ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR.

6.3. Innowacyjność

W kryteriach wyboru projektów, innowacyjność zostanie uwzględniona jako jedno z kryteriów premiujących. Dla projektów w ramach poddziałania 1.1 Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw, projektami innowacyjnymi będą projekty, w których wystąpią nowe rozwiązania na obszarze LGD, nowe rozwiązania na obszarze gminy lub nowe rozwiązania w instytucji/w przedsiębiorstwie.

Zgodnie z podstawowym poradnikiem „Podejście LEADER”, innowacyjność nie jest celem głównym działań Leader, a raczej pochodną jego zastosowania, oczekiwaną składową wartością dodaną. Nie należy zatem postrzegać innowacyjności w podejściu Leader w takim stopniu, w jakim oczekuje się jej w operacjach przyczyniających się do osiągnięcia priorytetu w strategii „Europa 2020” – „rozwój inteligentny”. Podejście Leader na obszarach wiejskich, przyczyni się do osiągnięcia innego priorytetu tej strategii – „rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu”.

Zgodnie z poradnikiem „Podejście LEADER” innowacyjność należy rozumieć jako wprowadzenie nowego produktu, nowego procesu, nowej organizacji lub nowego rynku. Podobną definicję stosuje OECD i Eurostat w Podręczniku Oslo: „innowacja jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem”.

Ponadto, zgodnie z definicją Podręcznika Oslo: „Przyjęto, że minimalnym wymogiem zaistnienia innowacji jest, aby produkt, proces, metoda marketingowa lub metoda organizacyjna były nowe lub (znacząco) udoskonalone dla firmy. Zalicza się tu produkty, procesy i metody, które dana firma opracowała jako pierwsza, oraz te które zostały przyswojone od innych firm lub podmiotów.” Należy podkreślić, iż pomimo tego, że zapisy w Podręczniku Oslo dotyczą firm, w przypadku LSR stosowane będą podobne zasady do obszaru LGD.

Innowacyjność będzie rozpatrywana w odniesieniu do obszaru LSR jako całości lub jego części (gminy). Jednak nie będzie to jedyne kryterium oceny innowacyjności. LGD będzie dążyła do sformułowania kryteriów pozwalających na wybór operacji nowatorskich, niestandardowych, o eksperymentalnym charakterze, w nietypowy sposób podchodzących do lokalnych zasobów i tradycji przyczyniających się do pozytywnych zmian na obszarze. Będzie się to odnosiło również do wyboru innowacyjnych operacji w obszarze ochrony środowiska czy przeciwdziałania zmianom klimatycznym, a także związanych ze zwalczaniem ubóstwa czy włączeniem społecznym.

Ocena innowacyjności jest subiektywną oceną członków organu decyzyjnego – różne osoby mogą mieć różną ocenę tego czy dana operacja jest nową na danym obszarze. Dlatego członkowie organu decyzyjnego przyjmą wspólne podejście do kwestii innowacyjności oraz będą sporządzać uzasadnienia dokonywanych ocen. W celu zachowania przejrzystości i transparentności oceny operacji podejście do oceny innowacyjności będzie powszechnie znane potencjalnym beneficjentom.

6.4. Realizacja projektów grantowych i operacji własnych

W ramach niniejszej strategii planuje się realizację:

- projektów grantowych,
- operacji,
- oraz operacji własnych.

W związku z tym zostaną utworzone procedury dla każdego z wymienionych wyżej zadań. W przypadku projektów grantowych i operacji, będą one zawierały informacje dotyczące:

- ogłoszenia naboru,
- składania i wycofywania wniosków,
- rejestrowania wniosków,
- wstępnej weryfikacji wniosków,
- oceny i wyboru wniosków,
- procedury odwoławczej,
- umowy o realizację operacji/grantu,
- rozliczenia,
- sprawozdawczości,
- monitoringu,
- kontroli i udzielania informacji,
- warunków zwrotu środków,
- zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy,
- archiwizacji dokumentów.

W przypadku operacji własnych będzie zawierać informacje w zakresie m.in.:

- oceny operacji własnej (w tym m.in. zgodności z LSR),
- procedury oceny operacji własnej,
- ogłoszenia zamiaru zmiany realizacji operacji własnej,
- zgłaszania zamiaru realizacji operacji,
- wyboru realizatora operacji własnej,
- publikowania protokołów,
- archiwizacji dokumentów.

7. Plan działania

Zwięzła charakterystyka przyjętego harmonogramu:

W ramach LSR planuje się realizację przedsięwzięć zgodnie z poniższym harmonogramem:

Tabela 9. Harmonogram

Przedsięwzięcie	Okresy realizacji LSR		
	2016-2018	2019-2021	2022-2023
1.1 Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw			
1.2 Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej			
1.3 Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego			
1.4 Szkolenia dla 3 sektorów LGD			
1.5 Dotacje wspierające ochronę środowiska			
1.6 Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji			
1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury – realizacja inwestycji w zakresie kultury, sportu i rekreacji			
1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury – realizacja projektów współpracy o charakterze krajowym			
1.8 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej			
1.9 Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego			
1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach – organizacja wydarzeń lokalnych i zewnętrznych			
1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach – realizacja projektów współpracy o charakterze międzynarodowym			

Przyjęty powyżej harmonogram określa realizację poszczególnych przedsięwzięć, co w konsekwencji przełoży się na osiągnięcie określonych celów. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć będzie się odbywała w określonych przedziałach czasowych. Do każdego przedsięwzięcia zostały przypisane określone wskaźniki produktu.

Przedsięwzięcie 1. Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw będzie realizowane w latach 2016-2023 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 1, a tym samym celu ogólnego I. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa: 8 (razem 2016-2023r).

Przedsięwzięcie 2. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, będzie realizowane w latach 2016-2021 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 1, a tym samym celu ogólnego I. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa: 12 (razem 2016-2021r).

Przedsięwzięcie 3. Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego – wsparcie na starcie oraz rozwój rynków zbytu produktów lokalnych, będzie realizowane w latach 2016- 2021 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 2, a tym samym celu ogólnego I. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa: 1 (razem 2016-2021r).

Przedsięwzięcie 4. Szkolenia dla 3 sektorów LGD, będzie realizowane w latach 2016-2023 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 3, a tym samym celu ogólnego II. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźniki produktu: liczba szkoleń: 7 (razem 2016-2023r).

Przedsięwzięcie 5. Dotacje wspierające ochronę środowiska, będzie realizowane w latach 2016-2021 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 4, a tym samym celu ogólnego II. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba grantów w zakresie ochrony środowiska: 20 (razem 2016-2021r).

Przedsięwzięcie 6. Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji, będzie realizowane w latach 2016-2023 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 5, a tym samym celu ogólnego II. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba projektów dotyczących wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji: 8 (razem 2016-2023r).

Przedsięwzięcie 7. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury : sportu, rekreacji, kultury, będzie realizowane w latach 2016-2023 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 5, a tym samym celu ogólnego II. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźniki produktu: liczba operacji w zakresie nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej: 8 (razem 2016-2023r).

Przedsięwzięcie 8. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej, będzie realizowane w latach 2016-2021 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 6, a tym samym celu ogólnego II. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego: 4 (razem 2016-2023r).

Przedsięwzięcie 9. Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego, będzie realizowane w latach 2016-2021 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 7, a tym samym celu ogólnego III. Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii: 4 (razem 2016-2021).

Przedsięwzięcie 10. Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym, będzie realizowane w latach 2016-2023 i przyczyni się do realizacji celu szczegółowego 8, a tym samym celu ogólnego III. Do tego przedsięwzięcia przypisano wskaźnik produktu: liczba przygotowanych projektów współpracy: 1 (2016- 2018r), liczba wydarzeń lokalnych i zewnętrznych: 10 (razem 2016-2023).

Szczegółowy harmonogram osiągania poszczególnych celów i wskaźników został przedstawiony w **załączniku 3.** do LSR.

Należy podkreślić, że LGD ProKoPaRa uwzględnia możliwość realizacji projektów zgodnych z Lokalnymi/Gminnymi Programami Rewitalizacji obejmującymi obszar LSR.

8. Budżet LSR

Opracowany projekt budżetu kształtuje się następująco:

Tabela: 10 Projekt budżetu

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład będący wkładem krajowych publicznych	własny wkładem środków	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów	1 604 748,60	917 251,40	X		2 522 000,00

publicznych				
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 258 601,40	X	719 398,60	1 978 000,00
Razem	2 863 350,00	917 251,40	719 398,60	4 500 000,00

Zgodnie z projektem budżetu jedynym źródłem finansowania LSR w latach 2015-2023 będzie wyłącznie PROW a więc EFRROW. W wyniku opracowania planu działania środki zostały podzielone na beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych oraz innych niż jednostki sektora finansów publicznych zgodnie z powyższym przedstawionym podziałem

Poniżej zostało przedstawione powiązanie pomiędzy poszczególnymi celami ogólnymi LSR, a budżetem.

Tabela 11. Wsparcie na cele ogólne

Cele ogólne LSR	Planowane wsparcie
Cel ogólny I. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy	2 350 000,00
Cel ogólny II. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru	1 752 000,00
Cel ogólny III. Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD	398 000,00
Razem	4 500 000,00

9. Plan komunikacji

Plan komunikacyjny ma na celu wspieranie realizacji celów zawartych w LSR oraz zbudowanie silnej pozycji Lokalnej Grupy Działania ProKoPaRa. Szczegółowy Plan komunikacyjny został ujęty w **załączniku 5**.

Głównymi celami leżącymi u podstaw opracowania Planu Komunikacji są:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie realizacji lokalnych potrzeb,
- upowszechnienie korzyści wynikających z wykorzystania środków z Funduszy Europejskich,
- pomoc i wsparcie beneficjentów w procesie pozyskiwania środków z Funduszy Europejskich poprzez profesjonalną informację, motywację, doradztwo i wsparcie,
- stworzenie sprawnego systemu komunikacji między wnioskodawcami, a ProKoPaRą.

Grupami docelowymi działań komunikacyjnych, czyli grupami do których zostanie skierowany przekaz będą:

- sektor społeczny – organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kościoły, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także związki zawodowe i organizacje pracodawców, organizacje społeczno-zawodowe rolników oraz inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie (Koła Gospodyń Wiejskich, rady sołeckie, rady parafialne, itp.)
- sektor publiczny- gminy, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe lub samorządowe instytucje kultury oraz państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych przepisów w celu wykonywania zadań publicznych z wyłączeniem przedsiębiorców

- sektor gospodarczy – podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne i rolnicy.
- mieszkańcy – osoby zamieszkałe na obszarze objętym LSR.

Wśród wyżej wymienionych podmiotów znajdują się także podmioty wchodzące w skład grup defaworyzowanych, czyli grup osób defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Na obszarze objętym LSR są to w szczególności:

- rolnicy,
- osoby bezrobotne, w szczególności osoby młode do 24 roku życia, osoby korzystające z pomocy społecznej,
- rodziny wielodzietne i rodziny niepełne.

Planuje się dotarcie do wyżej wymienionych grup poprzez następujące działania komunikacyjne:

- ogłoszenia na stronie internetowej ProKoPaRa,
- udostępnianie ankiet na stronie internetowej ProKoPaRa i Gmin wchodzących w jej skład,
- prezentacje oraz udostępnianie materiałów informacyjnych podczas spotkań.

Komunikacja z powyższymi grupami będzie się odbywała w następujący sposób:

1. (VI-IX 2015) Przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców LGD oraz konsultacji społecznych w celu ustalenia problemów społeczności zamieszkującej obszar LGD.
2. (XII 2015) Przeprowadzenie spotkań informacyjnych oraz konsultacji społecznych w celu poinformowania potencjalnych wnioskodawców o LSR, zasadach przyznawania dofinansowania i możliwościach wsparcia.
3. (I 2016) Przeprowadzenie badania ankietowego w zakresie przyjętej LSR.
4. (II 2016) Przeprowadzenie spotkania w celu poinformowania potencjalnych wnioskodawców o zasadach oceniania i wyboru wniosków.
5. (X 2018) Przeprowadzenie badań ankietowych w zakresie realizacji przyjętej LSR.
6. (2020) Badanie ankietowe w zakresie realizowanej LSR.

Wskaźniki działań komunikacyjnych:

- Liczba przeprowadzonych ankiet ex ante,
- Liczba konsultacji indywidualnych,
- Liczba spotkań tematycznych,
- Liczba opinii w ramach konsultacji społecznych,
- Liczba ankiet ewaluacyjnych,
- Liczba ankiet ex post,
- Liczba postulatów do LSR,
- Liczba pozyskanych informacji o interesariuszach LSR.

Efektami działań komunikacyjnych będzie zebranie wniosków i opinii dotyczących realizacji LSR, które zostaną opracowane przez Biuro w formie raportu, a następnie przekazane do Rady ProKoPaRa. Ponadto, działania komunikacyjne umożliwią ciągłe monitorowanie i ocenę wdrażania oraz modyfikację w celu dostosowania Planu komunikacyjnego do potrzeb występujących w danym czasie.

10. Zintegrowanie

10.1. Zgodność i komplementarność z dokumentami planistycznymi i strategiami

Lokalna Strategia Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania „ProKoPaRa” została opracowana w oparciu o istniejące dokumenty planistyczne dla wszystkich Gmin wchodzących w skład LGD. LSR realizuje cele:

1. Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Koniusza na lata 2015-2023

W ramach Celów:

- a) Cel 1. Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.3, 1.4.
- b) Cel 2. Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel, usługi – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.10.
- c) Cel 3. Atrakcyjne miejsca do uprawiania turystyki, sportu i rekreacji – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10.
- d) Cel 4. Obszar atrakcyjny do osiedlania się – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.5, 1.8.
- e) Cel 5. Powszechny dostęp do infrastruktury społecznej – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.5, 1.7, 1.9.
- f) Cel 6. Infrastruktura techniczna na najwyższym możliwym poziomie, sprzyjająca ekologii – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.5, 1.8.

2. Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Proszowice na lata 2013-2020

W ramach celów:

- a) Cel 1. Budowa silnej pozycji Gminy i Miasta Proszowice, jako atrakcyjnego miejsca dla inwestycji opartego na kompetencji, przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.2, 1.3, 1.4.
- b) Cel 2. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy i miasta oraz poprawa usług publicznych i spójności społecznej – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięcia 1.8.
- c) Cel 3. Podniesienie konkurencyjności i efektywności w sektorze rolno – spożywczym – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięcia 1.3.
- d) Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego gminy i miasta oraz racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych – realizacja celu odbywa się w ramach przedsięwzięcia 1.5.

3. Strategii Rozwoju Gminy Radziemice na lata 2015-2023

W ramach celów:

- a) Cel 1. Rewitalizacja przestrzeni Radziemiec i pozostałych miejscowości – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.7, 1.9.
- b) Cel 2. Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo – realizacja celu w ramach przedsięwzięcia 1.3.
- c) Cel 3. Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel, usługi – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.2, 1.3, 1.4.
- d) Cel 4. Atrakcyjne miejsca do uprawiania turystyki i rekreacji. Ponadregionalne trasy turystyczne i wioski tematyczne szansą na zwiększenie zamożności Gminy – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.7, 1.8.
- e) Cel 5. Infrastruktura techniczna na najwyższym możliwym poziomie, sprzyjająca ekologii – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.5, 1.7, 1.8.
- f) Cel 6. Wykorzystanie i pobudzenie społecznej aktywności mieszkańców poprzez wspieranie NGO – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.4, 1.6, 1.10.

4. Strategii Rozwoju Gminy Pałecznicza na lata 2015-2023

W ramach celów:

- a) Cel 1. Wydajne i wysokodochodowe rolnictwo, przetwórstwo i hodowla – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.3, 1.4.
- b) Cel 2. Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość, handel (targowiska), usługi, tradycyjne rzemiosło – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.10.
- c) Cel 3. Wzmocnienie infrastruktury sportu i rekreacji skierowanej do mieszkańców i turystów – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.6, 1.7.
- d) Cel 4. Rozwinięta infrastruktura turystyczna i skuteczne zarządzanie zasobami kulturowymi gminy w zakresie rozwoju turystyki. Wzmocnienie istniejących szlaków i powstanie nowych – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10.
- e) Cel 5. Wykorzystanie powstałej w poprzednim okresie infrastruktury społecznej dla dalszego rozwoju. Tworzenie nowej. Działania skierowane do dzieci, młodzieży i seniorów – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.6, 1.7, 1.10.

- f) Cel 6. Dalszy rozwój infrastruktury technicznej. Poszukiwanie rozwiązań sprzyjających ekologii i oszczędności – realizacja celu w ramach przedsięwzięć 1.5, 1.8.

W ramach realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020 realizacja LSR dla LGD „ProKoPaRa” wpisuje się w cel główny: „Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim” w zakresie rozwoju gospodarczego oraz wzrostu spójności społecznej, m.in. w ramach przedsięwzięć 1.1, 1.2, 1.3.

Jednocześnie LSR będzie realizować cele strategiczne w obszarze:

- I Gospodarka wiedzy i aktywności - Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców - przedsięwzięcia 1.1, 1.2, 1.3, 1.4.
- II Dziedzictwo i przemysły wolnego czasu - Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury – przedsięwzięcia 1.6, 1.9.
- V Rozwój miast i terenów wiejskich - Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich – 1.3.

10.2. Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć

Zintegrowanie w niniejszej Strategii będzie przejawiało się na kilka sposobów:

1. Integracja pozioma – mająca na celu ułatwienie łączenia różnych sektorowych i dziedzinowych interwencji, tak by efekt synergii był jak największy. Tego typu integracja będzie miała miejsce szczególnie przy realizacji projektów z zakresu organizacji wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji. W tego typu przedsięwzięcia zostaną zaangażowane organizacje społeczne (m.in. koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne), a także rolnicy i lokalni przedsiębiorcy.
2. Integrację pionową – mającą na celu silniejsze powiązanie działań podejmowanych przez podmioty na różnych szczeblach zarządzania. Tego typu integracja będzie miała miejsce w szczególności przy realizacji przedsięwzięć z zakresu infrastruktury drogowej oraz przedsięwzięć z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury.
3. Powiązanie obszarów o większych problemach (wieś) z obszarami tzw. szans. Tego typu integracja będzie miała miejsce szczególnie przy realizacji przedsięwzięcia dotyczącego rozwoju przetwórstwa lokalnego – wsparcie na starcie oraz rozwój rynków zbytu produktów lokalnych, a także przy przedsięwzięciu dotyczącym organizacji i udziału w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym, którego celem jest promocja lokalnych produktów i poszukiwanie dla nich rynków zbytu (m.in. w miastach).
4. Umiejscowienie szeregu problemów, tematów istotnych dla społeczności w szerszym kontekście rozwojowym. W tego typu zintegrowanie wpisuje się przede wszystkim przedsięwzięcie dotyczące wsparcia rozwoju istniejących przedsiębiorstw, rozwoju przetwórstwa lokalnego, a także organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym – są to przedsięwzięcia, które mogą wpłynąć na rozwój obszaru LGD w szerszy sposób.

11. Monitoring i ewaluacja

11.1. Definicje pojęć

Monitoring jest procesem systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności

wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia.

11.2. Planowanie monitoringu i ewaluacji

Realizacja badań monitoringowych oraz procesu ewaluacji będzie się odbywała w następujący sposób:

Tabela 12. Planowanie monitoringu i ewaluacji

Przedmiot badania	Wykonawca badania	Sposób wykonania badania	Termin badania	Ocena
Wskaźniki realizacji LSR	Pracownik biura LGD	Dane pozyskane z przeprowadzonych konkursów	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźników
Budżet LGD	Pracownik biura LGD	Dane pozyskane ze sprawozdań finansowych	Na bieżąco	Wysokość wydatkowanych środków
Harmonogram ogłaszania konkursów	Pracownik biura LGD	Dane pozyskane z przeprowadzonych konkursów	Na bieżąco	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem
Aktywizacja(animacje) i współpraca lokalna	Pracownik biura LGD	Kopie artykułów z prasy lokalnej, wydruki ze strony internetowej LGD, gmin i portali społecznościowych, wydruk mailowy potwierdzający wysłanie ogłoszenia, listy ze spotkań, dokumentacja fotograficzna, faktura potwierdzająca realizację zadania	Na bieżąco	Jakość i ilość podjętych działań aktywizacyjno animacyjnych
Motywowanie do integracji i współpracy międzysektorowej poprzez inicjowanie wspólnej realizacji	Pracownik biura LGD	Rejestr zrealizowanych projektów	Na bieżąco	Jakość i ilość podjętych działań aktywizacyjno animacyjnych

W wyniku przeprowadzonych badań monitoringowych pozyskane zostaną dane dotyczące realizacji poszczególnych obszarów realizacji LSR dla LGD. W związku z uzyskanymi wynikami zostaną podjęte działania zmierzające do terminowego przeprowadzenia realizacji LSR. W sytuacji stwierdzenia odstępstw od terminów planowanych do dotrzymania zostaną zaplanowane działania o charakterze naprawczym lub długofalowego wsparcia w określonych obszarach problematycznych. Planowane działania naprawcze w sytuacji stwierdzenia odstępstw od planowanych wskaźników:

1. W sytuacji nieosiągnięcia wskaźników realizacji LSR – planowane działania naprawcze będą zmierzały do diagnozy przyczyn nieosiągnięcia wskaźników oraz ich niwelowania.

2. W sytuacji braku wydatkowania środków budżetu LSR na zaplanowanym poziomie nastąpi intensyfikacja działań zmierzających do realizacji planu finansowego.
  3. W sytuacji przesunięć w harmonogramie ogłaszania konkursów zostaną podjęte działania zmierzające do przyspieszenia procedur naboru wniosków.
- Walne Zebranie powoła min. 3- os. Zespół ds. Ewaluacji i Monitoringu w skład którego wejdą przedstawiciele LGD z trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego.

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Na potrzebę sporządzenia Lokalnej Strategii Rozwoju przeprowadzono analizę pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Analiza odbyła się poprzez zweryfikowanie danych na portalach:

- www.geoserwis.gdos.gov.pl,
- www.natura2000.gdos.gov.pl,
- www.crfop.gdos.gov.pl.

Wyniki przeprowadzonej analizy wykazały, że na obszarze gmin Proszowice, Koniusza, Pałecznicza oraz Radziemice, nie występują:

- rezerваты,
- Parki Krajobrazowe,
- Parki Narodowe,
- Obszary Chronionego Krajobrazu,
- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe,
- obszary Natura 2000.

Jedyną formą ochrony przyrody występującą na obszarze LGD, a dokładniej – Proszowicach – obszarze wiejskim, jest:

- stanowisko dokumentacyjne: Odślonięcie gleb kopalnych

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, stanowisko dokumentacyjne zostało ustanowione 30-11-1998 roku, a jego charakterystyka geologiczna dotyczy: odślonięcia gleb kopalnianych, lessów i piasków fluwiogłacjalnych w nieczynnej kopance piasku.

Należy jednak podkreślić, że realizacja zaproponowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD ProKoPaRa typów projektów, w żaden sposób nie będzie wpływała negatywnie na zidentyfikowane na obszarze LGD stanowisko dokumentacyjne.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż LGD wystąpiła do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z zapytaniem o konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2014-2022.

W opinii RDOŚ LSR nie zakłada realizacji konkretnych przedsięwzięć, które mogłyby zostać zidentyfikowane, jako mogące spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Ponadto z uwagi na ogólny charakter działań przewidzianych do realizacji w ramach opracowywanej Strategii, jak również brak odniesień przestrzennych, nie ma możliwości przewidywania wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko.

Biorąc powyższe pod uwagę RDOŚ uznaje, iż projekt Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2014-2022 dla obszaru LGD nie wymaga strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

13. Wykaz wykorzystanej literatury

1. Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji, Wspólna publikacja OECD i Eurostatu, Wydanie Trzecie, 2005r.,
2. Poradnik dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, Warszawa 2015, Wydanie III uzupełnione i zaktualizowane,
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1570),
4. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Koniusza na lata 2007-2013,
5. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Proszowice na lata 2013-2020,
6. Strategia Rozwoju Gminy Radziemice,
7. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020,
8. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2011 r. nr 112, poz. 654),
9. Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r., poz. 173 j.t.).

Strony internetowe:

1. www.stat.gov.pl
2. www.geoserwis.gdos.gov.pl,
3. www.natura2000.gdos.gov.pl,
4. www.crfop.gdos.gov.pl.

14. Załączniki do LSR

Załącznik 1. Procedura aktualizacji LSR

Cel procedury:

Celem procedury jest dostosowanie zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych, aktualizacja danych dotyczących obszaru oraz korekta zapisów wynikająca z ewaluacji wdrażania LSR.

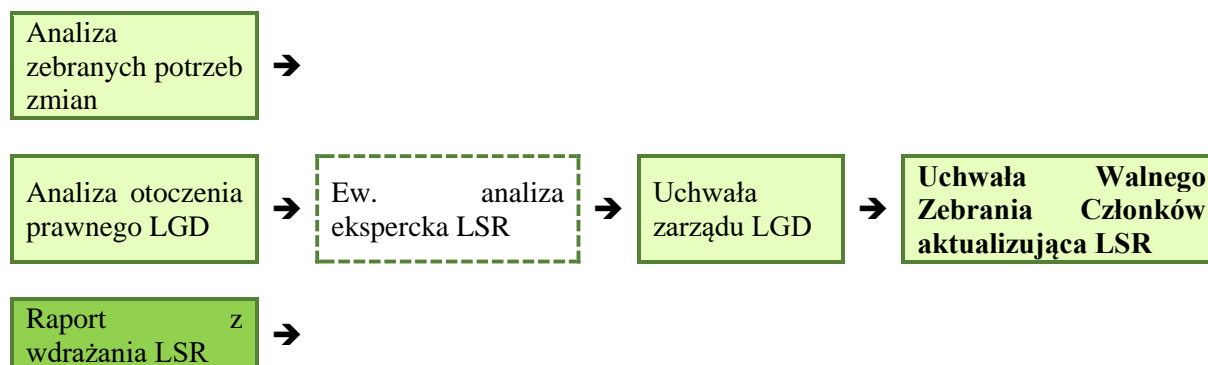
- Strategia będzie aktualizowana co roku przed złożeniem kolejnego wniosku o finansowanie LSR na rok następny.
- Co roku odbywać się będą spotkania ogólne i w razie konieczności – spotkania zespołów roboczych - w celu określenia rodzajów projektów i budżetu na kolejny rok.
- W trakcie spotkań analizowane będą wyniki ewaluacji wewnętrznej i na jej podstawie weryfikowane będą zarówno przedsięwzięcia, jak i cele szczegółowe LSR.

Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru będą mieli możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach Lokalnej Strategii Rozwoju. Na stronie internetowej oraz w biurze LGD będą dostępne karty oceny funkcjonowania LGD oraz ankiety dotyczące oceny jakości życia na obszarze. Wszystkie te uwagi będą zbierane i analizowane w Biurze Lokalnej Grupy Działania.

Przebieg procedury:

1. Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian dokonywana będzie przez pracowników Biura i Zarząd Stowarzyszenia.
2. Analiza zgłaszanych potrzeb będzie realizowana przez członków LGD i mieszkańców.
3. Analiza otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR dokonywana będzie przez pracowników Biura i Zarząd.
4. Ewaluacja wdrażania LSR dokonywana będzie przez Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji, powoływany przez Walne Zebranie, które przygotowuje Raport z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.
5. Zarząd będzie mógł dodatkowo podjąć decyzję o zleceniu ekspertom zewnętrznym analizy związanej z koniecznością aktualizacji dokumentów Stowarzyszenia.
6. Zarząd dokona ostatecznej decyzji o zmianach. Przyjęte uchwałą zmiany będą rekomendowane Walnemu Zebraniu Członków Stowarzyszenia.
7. Nastąpi aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju - drogą uchwały Walnego Zebrania Członków.

Schemat procedury aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju

Załącznik 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu

Cel procedury:

Celem procedury jest ocena realizacji strategii tj. jej celów i przedsięwzięć oraz oceny uzyskiwanych efektów rozwoju społecznego, gospodarczego i poprawy jakości życia.

Elementy funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji:

kryteria ewaluacji: Funkcjonowanie partnerstwa, Ilość pracowników Biura LGD, Zakres obowiązków pracowników Biura LGD, jakość świadczonego doradztwa, skuteczność promocji i włączenia społecznego, wydatkowanie środków w ramach LSR

kryteria monitoringu: wdrażanie planu komunikacji, analiza aktualności LSR, analiza budżetu LSR, analiza harmonogramu LSR, jakość animacji.

Elementy wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji:

- Weryfikacja wskaźników dla poszczególnych przedsięwzięć,
- Weryfikacja ilości i zakresu przedsięwzięć oraz celów szczegółowych.
- Weryfikacja realizacji włączenia społecznego

Elementy, które LGD zamierza monitorować, wchodzące w skład zadań Zespołu Ewaluacyjnego:

- Ocena wartości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla każdego przedsięwzięcia,
- Weryfikacja analizy SWOT,
- Analiza aktualności celów strategicznych w stosunku do analizy SWOT,
- Analiza zasadności ilości przedsięwzięć i ich zakresów oraz wskaźników,
- Zebranie uwag od członków LGD nt. funkcjonowania partnerstwa.

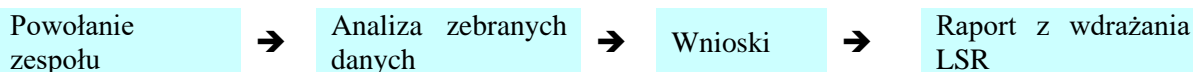
Czas, sposób i okres objęty pomiarem

- Ewaluacja przeprowadzana będzie każdego roku. Jej wyniki będą miały wpływ zarówno na aktualizację strategii, jak i pracę LGD.
- Proces ewaluacji i monitoringu będzie prowadzony przez Zespół Ewaluacyjny
- Zespół ewaluacyjny swoje uwagi i wnioski będzie prezentował na Walnym Zebraniu Członków.
- Uczestnicy Zebrania, po dyskusji, podejmują uchwałę w sprawie ich wykorzystania do aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, usprawnienia pracy Biura LGD, jak i funkcjonowania całego partnerstwa.

Przebieg procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu:

1. Walne Zebranie powoła min. 3- os. Zespół ds. Ewaluacji i Monitoringu w skład którego wejdą przedstawiciele LGD z trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego.
2. Zespół będzie przygotowywał plan oceny realizacji strategii oparty o zestaw wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania (stopień osiągania celów, stopień realizacji przedsięwzięć, uzyskiwane efekty rozwoju społecznego, gospodarczego i poprawy jakości życia).
3. Podstawowym narzędziem ewaluacji własnej będzie ankieta, wypełniana co roku.
4. Zespół będzie dokonywał weryfikacji analizy SWOT i aktualizacji opisu obszaru.
5. Zakres działań Zespołu obejmie także wszystkie czynności monitorujące działania i oddziaływania LGD na obszar.
6. Praca Zespołu będzie się kończyć „Raportem z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju”, w którym zamieszczone będą także ew. wnioski do zmian zapisów w LSR, regulaminach, procedurach itp.
7. „Raport z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju” zostanie przedstawiony członkom LGD i będzie dokumentem jawnym.
8. Obsługę logistyczną Zespołu zapewnią pracownicy Biura LGD.

Schemat procedury

Załącznik 3. Plan działania

Cel ogólny nr 1 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy	lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1. Rozwój postaw przedsiębiorczych i wzrost samozatrudnienia													PROW	
Przedsięwzięcie 1.1 Wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	2 operacje	33,3	400 000	2 operacje	66,7	400 000	2 operacje	100	400 000	6	1 600 000	PROW	Realizacja LSR
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowanych na innowacje	1 operacja	50	200 000	1 operacja	100	200 000	0 operacji			2			
Przedsięwzięcie 1.2 Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	4 operacje	44,4	200 000	5 operacji	100	250 000				9	600 000	PROW	Realizacja LSR
	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa ukierunkowanych na innowacje	2 operacje	66,7	100 000	1 operacja	100	50 000				3			
Razem cel szczegółowy 1				900 000		900 000				400 000		2 200 000		
Cel szczegółowy 2 Rozwój rynków zbytu i wspieranie przetwórstwa lokalnego														
Przedsięwzięcie 1.3 Rozwój rynku zbytu i przetwórstwa rolno - spożywczego	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju rynku zbytu przetwórstwa rolno - spożywczego	1 dotacja	100	150 000							1	150 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2				150 000		0				0		150 000		
Razem cel ogólny I				1 050 000		900 000				400 000		2 350 000		
Cel ogólny II Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru														
Cel szczegółowy 3. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności społeczności lokalnej														

Przedsięwzięcie 1.4 Szkolenia dla 3 sektorów LGD	Liczba szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności dla przedstawicieli trzech sekt. LGD	2 szkolenia	28,6	20 000	3 szkolenia	71,4	32 000	2 szkolenia	100	20 000	7	72 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 3				20 000			32 000			20 000		72 000		
Cel szczegółowy 4. Wspieranie rozwiązań pro-ekologicznych														
Przedsięwzięcie 1.5 Dotacje wspierające ochronę środowiska	Liczba operacji w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków	5 sztuk	50	50 000	5 sztuk	100	50 000				10	100 000	PROW	Realizacja LSR
	Liczba operacji w zakresie odnawialnych źródeł energii	5 sztuk	50	50 000	5 sztuk	100	50 000				10	100 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 4				100 000			100 000			0		200 000		
Cel szczegółowy 5. Poprawa oferty spędzania wolnego czasu w sferze kultury, sportu i rekreacji														
Przedsięwzięcie 1.6 Organizacja wydarzeń lokalnych w zakresie kultury, sportu i rekreacji	Liczba projektów dotyczących wydarzeń lokalnych w zakresie: kultury, sportu, rekreacji	2 projekty	25	20 000	4 projekty	75	40 000	2 projekty	100	20 000	8	80 000	PROW	Realizacja LSR
Przedsięwzięcie 1.7 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury sportu, rekreacji i kultury	Liczba operacji w zakresie nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury: sportu, rekreacji, kultury	2 operacje	33,3	250 000	2 operacje	66,7	375 000	2 operacje	100	375 000	6	1 000 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 5				270 000			415 000			395 000		1 080 000		
Cel szczegółowy 6. Modernizacja i budowa elementów infrastruktury drogowej														
Przedsięwzięcie 1.8 Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	2 operacje	50	200 000	2 operacje	100	200 000				4	400 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 6				200 000			200 000			0		400 000		
Razem cel ogólny II				590 000			747 000			415 000		1 752 000		
Cel ogólny III														
Zachowanie dziedzictwa lokalnego oraz promocja walorów LGD														
Cel szczegółowy 7. Działania w obszarze zachowania dziedzictwa kulturowego														
Przedsięwzięcie 1.9 Renowacja obiektów o dużym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa lokalnego	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	1 zabytek	33,3	100 000	2 zabytki	100	198 000				3	298 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 7				100 000			198 000					298 000		
Cel szczegółowy 8. Wspieranie promocji walorów LGD i produkcji regionalnej														
Przedsięwzięcie 1.10 Organizacja i udział w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym	Liczba operacji w zakresie organizacji lub udziału w wydarzeniach lokalnych i zewnętrznych o charakterze promocyjnym	3 wydarzenia	30	30 000	4 wydarzenia	70	40 000	3 wydarzenia	100	30 000	10	100 000	PROW	Realizacja LSR

Razem cel szczegółowy 8				30 000			40 000			30 000		100 000		
Razem cel ogólny III				130 000			238 000			30 000		398 000		
Razem LSR				1 770 000			1 885 000			845 000		4 500 000		
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym międzynarodowej	1 projekt	100	45 000	1 projekt	100	45000				2	90 000	PROW	Projekty współpracy
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	4 LGD	100		7 LGD	100					11		PROW	Projekty współpracy
Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	2 osobodni	20	337 500	6 osobodni	80	562 500	2 osobodni	100	225 000	10	1 125 000	PROW	Aktywizacja
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	15 osobodni	50		15 osobodni	100					30			
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	10 osób	20		30 osób	80		10 osób	100		50			
Aktywizacja	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	3 spotkania	30		6 spotkań	90		1 spotkanie	100		10			
Łączna wartość wydatków w ramach Działania 19 PROW													5 715 000	
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													52 % budżetu poddziałania Realizacja LSR	

Załącznik 4. Budżet LSR

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. B rozporządzenia nr 1303/2013)	4 500 000	0	0	0	X	4 500 000
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia 1303/2013)	90 000	X	X	0	X	90 000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia 1303/2013)	1 125 000	0	0	0	0	1 125 000
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia 1303/2013)						
Razem	5 715 000	0	0	0	0	5 715 000

Jednocześnie w zakresie Poddziałania 19.2 plan finansowy przedstawia się następująco:

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	1 604 748,60	917 251,40	X	2 522 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 258 601,40	X	719 398,60	1 978 000,00
Razem	2 863 350,00	917 251,40	719 398,60	4 500 000,00

Załącznik 5. Plan komunikacji

Celem długofalowym działań informacyjnych ujętych w Planie komunikacyjnym jest wspieranie realizacji celów zawartych w LSR oraz zbudowanie silnej pozycji Lokalnej Grupy Działania ProKoPaRa.

Główne cele i przesłanki:

Głównymi celami leżącymi u podstaw opracowania Planu Komunikacji są:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie realizacji lokalnych potrzeb,
- upowszechnienie korzyści wynikających z wykorzystania środków z Funduszy Europejskich,
- pomoc i wsparcie beneficjentów w procesie pozyskiwania środków z Funduszy Europejskich poprzez profesjonalną informację, motywację, doradztwo i wsparcie,
- stworzenie sprawnego systemu komunikacji między wnioskodawcami, a ProKoPaRa.

Przesłanki leżące u podstaw opracowania Planu Komunikacji:

- stworzenie odpowiedniego zaplecza technicznego umożliwiającego skuteczną, jednolitą i spójną komunikację z otoczeniem,
- uproszczenie komunikacji z ProKoPaRa,
- zapewnienie beneficjentom właściwej informacji o produktach w ramach LSR w celu umożliwienia im skutecznego aplikowania o środki.

Opis działań komunikacyjnych i grup docelowych oraz środków przekazu, w tym m.in. działań podejmowanych w przypadku problemów z realizacją LSR

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu
Czerwiec – wrzesień 2015	Ustalenie potrzeb i problemów społeczności zamieszkującej obszar oddziaływania LGD.	-Badania ankietowe wśród mieszkańców obszaru LGD, - Konsultacje społeczne.	Wszyscy potencjalni odbiorcy LSR: sektor społeczny, publiczny, gospodarczy, oraz mieszkańcy obszaru objętego LSR.	- Ogłoszenie na stronie internetowej LGD ProKoPaRa, - Protokoły ze spotkań tematycznych.
Grudzień 2015	- Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR, - Zasięgnięcie opinii społeczności lokalnej w zakresie	- Konsultacje społeczne.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru.	- Informacje na stronie internetowej ProKoPaRa, - Protokoły ze spotkań tematycznych.

	planowanej LSR.			
Styczeń 2016	Badanie ankietowe w zakresie przyjętej LSR.	Ankieta ex ante.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru.	Ankieta dostępna na stronie internetowej LGD i Gmin wchodzących w skład LGD.
Luty 2016	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez radę LGD (zwłaszcza jakościowych).	Spotkania na temat zasad oceniania i wyboru operacji przez LGD.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru.	- Prezentacja kryteriów oceny podczas spotkania, - Przekazanie materiałów informujących o kryteriach w postaci ulotki, - Udostępnienie informacji o kryteriach oceny na stronie internetowej LGD.
Październik 2018	Badanie ankietowe w zakresie realizacji przyjętej LSR.	Ankieta ewaluacyjna.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru.	Ankieta dostępna na stronie internetowej LGD i Gmin wchodzących w skład LGD.
2020 rok	Badanie ankietowe w zakresie zrealizowanej LSR.	Ankieta ex post.	Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy e-mail wnioskodawców

Działania podejmowane w przypadku problemów z realizacją LSR, niskiego poparcia społecznego dla działań realizowanych przez LGD:

1. Nagłaśnianie informacji o realizowanych działaniach w ramach LSR
2. Intensyfikowanie udziału społecznego poprzez udział w większej liczbie spotkań ze społecznością lokalną
3. Analiza zgłaszanych potrzeb i uwag społeczności lokalnej w kontekście planowanych do realizacji i realizowanych działań
4. Aktualizacja zapisów LSR w odniesieniu do zgłaszanych uwag i potrzeb interesariuszy.

Opis zakładanych wskaźników realizacji działań komunikacyjnych oraz efektów działań komunikacyjnych

Lp	Nazwa wskaźnika	Planowane wykonanie	Faktyczne wykonanie	% wykonania
1	Liczba przeprowadzonych ankiet ex ante	70		
2	Liczba konsultacji indywidualnych	30		
3	Liczba spotkań tematycznych	4		
4	Liczba opinii w ramach konsultacji społecznych	20		
5	Liczba ankiet ewaluacyjnych	20		
6	Liczba ankiet ex post	15		
7	Liczba postulatów do LSR	5		
8	Liczba pozyskanych informacji o interesariuszach LSR	70		

Analiza efektywności działań komunikacyjnych i zastosowanych środków przekazu (w tym korygowania planu komunikacji)

Za przygotowanie i wdrożenie Planu Komunikacji odpowiedzialna jest Rada ProKoPaRy. Na poziomie operacyjnym Rada przekazuje koordynację do Biura ProKoPaRy, zachowując prawo do kontroli jego działań. Biuro ProKoPaRy będzie odpowiadało za opracowanie rocznych planów komunikacji oraz monitorowanie i ocenę jego wdrażania. Ponadto, będzie odpowiadało za jego ciągłą modyfikację, w celu dostosowania go do potrzeb występujących w danym czasie. Instytucja będzie ciągle analizować, które kanały są najbardziej skuteczne dla grup docelowych i przekazywać dane do Rady ProKoPaRy tak, aby w trakcie wdrażania Planu możliwe było usprawnienie kanałów informacji.

Opis sposobu wykorzystania w procesie realizacji LSR wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych

Zebrane podczas działań komunikacyjnych wnioski lub opinie dotyczące realizacji LSR, zostaną opracowane przez Biuro w formie raportu, a następnie przekazane do Rady ProKoPaRy. Dane służące do ewaluacji Programu w tym zakresie zostaną podane także w ewaluacji średniookresowej i ewaluacji ex-post.

Budżet planu komunikacji

Środki na wdrożenie, monitorowanie i ocenę działań komunikacyjnych są dostosowane do zakresu działań informacyjnych określonych Planie Komunikacyjnym. Wykorzystywanie funduszy na działania informacyjne będzie koordynowane przez pracownika Biura ProKoPaRy.

Zakłada się, że na te działania zostanie przeznaczonych 8% środków dostępnych na finansowanie kosztów bieżących LGD. Całkowita kwota przydzielona na działania komunikacyjne wynosi 100 000 zł.

Budżet działań komunikacyjnych

Rodzaj kosztu	Kwota
Koszty personelu	60 000,00
Koszty ogólne	10 000,00
Spotkania	20 000,00
Informacja, komunikacja	5 000,00
Rezerwa	5 000,00
Całkowity budżet	100 000,00